

Pensionhouder

voor Kat & Hond

Zen4AllDogs Academie BeNe ©

Deze opleiding is erkend door het Ministerie van Dierenwelzijn

<https://www.vlaanderen.be/een-erkenning-aanvragen-als-kwekerij-dierenasiel-dierenhandelszaak-of-dierenpension#ujsg-0>

Auteur: Krisje Moens

Disclaimer

Copyright © - Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën of op welke manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur(s).

Bij misbruik worden er gerechtelijke stappen ondernomen.

INHOUDSOPGAVE

De kat in functie van het pension	6
1. Inleiding	6
2. Kattentaal	6
3. Lichaamstaal	7
4. Algemene informatie	7
5. Territorium	7
6. Gedragsproblemen	8
7. Tekenen van stress	9
8. Omgaan met angst	10
9. Omgaan met agressie	10
10. Normaal en afwijkend gedrag van de kat	11
11. Onzindelijkheid	11
A. Sproeien	12
12. Agressie	12
13. Jagen	12
14. Geuren afgeven	13
15. SEKSUEEL GEDRAG	13
16. SOCIAAL GEDRAG	14
A. Moeder katten relatie	14
17. Spelen	15
18. Emoties van katten	15
19. Auto-mutilatie	15
20. Dwangmatig gedrag	17
21. Angst	18
A. Is uw kat te bang?	21

22. <i>Depressie</i>	23
23. <i>Krabben</i>	24
A. <i>Krabproblemen</i>	24
24. <i>Eenzame katten en gedragsproblemen</i>	25
A. <i>Katten zijn sociale dieren</i>	25
B. <i>De natuurlijke situatie</i>	25
C. <i>De situatie gezelschapsdier</i>	26
D. <i>Problemen</i>	28
E. <i>Preventie en oplossingen</i>	29
F. <i>Alternatieven</i>	30
G. <i>Conclusie</i>	31
<i>Stress</i>	32
A. <i>Is de kat misschien niet wat gestresst?</i>	32
B. <i>Hoe weet u nu of u kat misschien last van stress heeft?</i>	32
2. <i>Verveling</i>	33
A. <i>Hoe kunt u verveling tegengaan?</i>	33
3. <i>Verdriet en rouw</i>	34
4. <i>Een kat straffen?</i>	35
A. <i>Wat zijn de nadelen van straffen (correcties)?</i>	35
B. <i>Katten snappen straf niet</i>	36
5. <i>De rangorde bij de kat</i>	39
A. <i>De onderzoeksuitkomsten</i>	39
B. <i>Jaloezie en rangorde</i>	40
6. <i>Verzorging in functie van het pension</i>	42
A. <i>Langharige katten</i>	44
B. <i>Kat wassen</i>	45
C. <i>Algemene lichamelijke conditie</i>	46
D. <i>Ogen</i>	46
E. <i>Oren</i>	47
F. <i>Vacht en lichaam</i>	47
G. <i>Voeten</i>	47
H. <i>Ziektes</i>	48
I. <i>Vlooiën</i>	48
J. <i>Verbanddoos</i>	49

7.Hygiëne en ontsmetting in functie van het pension	50
A.Werkschema	50
B.Preventie	51
C.Preventie weglopers	51
D.Preventie vechtgedrag.....	52
8.Wat is een goede huisvesting voor de kat?	53
A.Katten zijn sociale dieren	53
B.Het karakter	54
C.De ideale groepsgrootte	55
D.Liever niet één kat, maar meerdere	56
E.Dagelijkse rituelen.....	57
Bronvermeldingen	63

DE KAT IN FUNCTIE VAN HET PENSION

1. INLEIDING

De gemiddelde kat is een redelijk intelligent dier. Een kat wordt ongeveer 14 tot 16 jaar.

Honden zijn pakkieren en gewend om bevelen op te volgen en zo de goedkeuring of beloning van de eigenaar, die wordt beschouwd als de leider, te krijgen.

De kat is een solitair wezen en begrijpt misschien wel wat er van hem wordt gevraagd, maar is te eigenzinnig om het uit te voeren.

Een kat heeft de lichaamsbouw van een jager en zijn temperament en instinct passen daar precies bij.

Wat een kat wil doen en wat hij kan doen, zijn 2 totaal verschillende dingen. Van nature beweegt de kat zich sierlijk, bevallig en ontspannen, terwijl zijn lichaam ook berekend is op snelheid en beweging.

De kat doet wat je vraagt omdat hij er zin in heeft, niet omdat hij je accepteert als meerdere.

Een evenwichtige kat is alert, eigenzinnig, nieuwsgierig en eraan gewend gepakt te worden door zijn baasje.

2. KATTENTAAL

Siamezen maken veel geluid en praten met hun eigenaar, andere katten maken nauwelijks geluid.

Spinnen duidt meestal op tevredenheid.

Kittens gaan spinnen als ze ongeveer een week oud zijn. Ze spinnen tijdens het drinken van de moedermelk. Hierdoor weet de moederpoes dat alles goed gaat.

Met geblaas, gesis en gegrom uit de kat angst, boosheid en ontevredenheid. De hoogte van dat gegrom daalt tijdens de jacht tot een laag hypnotiserend gegrom.

Sommige katten beginnen te kwetteren en te kwijlen van opwinding als ze iets in het oog krijgen om op te jagen.

Luid gejack wordt als communicatiemiddel tussen katten onderling gebruikt en is vooral te horen bij krolse poezen.

3.LICHAAMSTAAL

Bij een tevreden kat staan de oren rechtop en naar voren en zijn de snorharen ontspannen. Op schoot ligt hij spinnend met zijn klauwen te kneden : hij opent en sluit ze net zoals hij bij de moeder deed toen hij melk dronk.

Wanneer de snorharen naar voor gaan staan, de oren naar achteren wijzen en de vacht, vooral langs de ruggengraat en staart, overeind gaat staan, dan staat de kat klaar om toe te springen. Daarbij kan de kat ook nog een hoge rug opzetten zodat hij zo groot mogelijk en dreigend overkomt. Grote ogen en platte snorharen duiden op angst.

De snorharen zijn uiterst gevoelige tastorganen en worden ook wel gebruikt om een andere kat vriendschappelijk te begroeten.

4.ALGEMENE INFORMATIE

Een kat is een nachtdier. Per etmaal kan hij gerust 16 uur slapend doorbrengen. De zintuigen van een kat zijn veel scherper ontwikkeld dan die van een mens. De snorharen werken als sensoren.

5.TERRITORIUM

Een "buurkattengemeenschap" is territoriaal en hiërarchisch ingesteld : de niet gecastreerde katers en niet gesteriliseerde kattinnen staan bovenaan.

Katers en poezen verdedigen op zachte wijze hun territoriale rechten door kopjes te geven aan mensen en objecten. Ze laten geursporen na die worden afgescheiden uit klieren over het hele lichaam maar vooral bij de oren, nek en achter op de kop.

De geur komt ook vrij als de kat zijn klauwen in een boom zet om de nagels te scherpen.

Instinctief eigent de kat zich een territorium toe. Dat gedrag zien we vooral bij de niet gecastreerde kater wiens levensdoel het is om zijn genen aan een volgende generatie door te geven.

Zijn territorium kan wel 10 km zijn en hij begint te vechten om zijn positie in de sociale hiërarchie en zijn recht op vrije toegang tot de poezen in stand te houden.

Wanneer ze haar jachtterrein moet verdedigen kan een kattin even hevig vechten als een kater. Vanaf haar 4de maand trekt ze periodiek de katers in de buurt aan en wordt ze regelmatig zwanger.

Het territorium van een gecastreerde of gesteriliseerde kat bestaat uit zijn eigen huis en tuin.

Als je volwassen katten samenbrengt, kan dit leiden tot onenigheid want ze zullen elk hun territorium willen.

Een kat markeert de grenzen van zijn gebied met stinkende urine. Hij zal dat ook doen als hij zich bedreigd of onzeker voelt, bijvoorbeeld als er bezoek komt of als er vreemde dieren langskomen.

Dit gedrag komen we vooral tegen bij niet gecastreerde katers en niet gesteriliseerde poezen.

Het kan gebeuren dat de kat zijn territorium markeert met uitwerpselen. Dit is een gedragsstoornis en we moeten daar dan zo snel mogelijk de oorzaak van vinden.

Door sterilisatie/castratie nemen de driften om territoriale rechten op te eisen af.

Je kan een kater best laten castreren rond de leeftijd van 8 maanden.

Een kattin kan vanaf 6 maanden gesteriliseerd worden.

Maar het beste wacht je tot het dier fysiek en mentaal is uitgegroeid.

6. GEDRAGSPROBLEMEN

Het is niet altijd gemakkelijk om symptomen van stress in solitaire, individualistisch ingestelde katten te herkennen.

Het ene ras is wat nerveuzer dan het andere ras. Oosterse katten zijn altijd zenuwachtiger dan andere katten.

De korthaar is eerder flegmatiek (toont geen gevoelens) maar hij kan ook overstuur zijn en toont dit dan door agressie : hij blaast, krabt en bijt.

Katten laten meer tekenen van stress zien dan de hond, maar de eerste tekenen zijn heel moeilijk op te merken.

7. TEKENEN VAN STRESS

Een kwetsbare kat trekt zich terug. Zijn afstandelijke houding toont aan dat er iets scheelt.

Een kat die gaat vechten toont zich zo groot mogelijk maar een kat die zich ellendig voelt, maakt zich zo klein mogelijk.

De vacht legt hij plat tegen het lichaam, hij draait met zijn staart en kruipt in elkaar.

Als de situatie blijft duren, begint hij te beven en kan hij gaan braken, kwijlen of ontlasting verliezen.

Een kat kan actief op passief reageren op angst.

Typerende actieve tekenen zijn :

- Verwijding van de pupillen
- Krommende rug
- Opstaande haren
- Geblaas

Als je probeert hem gerust te stellen door te praten of door hem te aaien, kan hij nog agressiever worden.

Passieve symptomen van angst zijn subtieler en moeilijker op te merken.

Waarschijnlijk verstopt de kat zich of probeert hij zich kleiner te maken door de oren naar achteren te leggen en niet meer te bewegen.

Bij de kleinste beweging of het geringste geluid schrikt hij.

8.OMGAAN MET ANGST

Lichte angst kan je als eigenaar zelf een beetje verhelpen. Een bang aangelegde kat heeft een rustig plekje nodig waar hij zich kan terugtrekken, zoals bvb. Een overdekte mand.

Ga niet naar het dier toe maar wacht tot hij bij u komt.

Beweeg altijd langzaam, spreek hem zachtjes toe en houd vreemden of onbekende situaties voorlopig op een afstand.

Het is belangrijk de oorzaak van de angst te ontdekken.

Als een kat in een kattenpension terecht komt, heeft hij zeker 48 uur om over die schok te komen.

Als hij tijdens die eerste periode echter wordt opgepakt, kan hij dat oppakken met de aanvankelijke angst associëren en elke keer dat er dan iemand in de buurt komt, zal hij zijn angst nog meer tonen of zelfs agressief worden.

Als hij met rust gelaten wordt, kalmeert hij wel en wendt hij zich snel tot de mensen waar hij de vorige dag nog een hekel aan had.

9.OMGAAN MET AGRESSIE

Als een doorgaans rustige en brave kat plots begint te krabben en te bijten, kan hij ziek zijn, zich vervelen of bang zijn.

Het is belangrijk een kat van jong af aan te leren dat agressie onaanvaardbaar is.

Een streng "neen" en onmiddellijk stoppen met spelen en een tik op de neus als de kat krabt of bijt is meestal voldoende.

Als een kat niet wil lastig gevallen worden en je dringt toch aan, dan is het mogelijk dat hij agressief reageert.

10. NORMAAL EN AFWIJKEND GEDRAG VAN DE KAT

Wat weten we eigenlijk over een kat? Dat lijkt een eenvoudige vraag, maar om die te beantwoorden moeten we gaan kijken naar hoe een kat zich in de "natuur" gedraagt, bijv. naar zwerfkatten. Die blijken zich op te houden daar waar het voedsel is, en leven daar in groepen. Verder is bekend dat een kat een roofdier is, een jager, die vele uren door kan brengen op zoek naar prooien. Het is een carnivoor, een kat heeft vlees nodig als basis van zijn dieet. Verder is het een sociaal dier, die graag samenleeft met verwanten. De jongen ontwikkelen zich langzaam en blijven lange tijd bij hun moeder. Verder behoort de kat tot de zoogdieren, de kittens zogen gemiddeld 6 maanden bij hun moeder. Er is zelfs informatie over kittens die wel tot hun derde jaar bij hun moeder drinken. Katten worden steeds ouder, katten boven de 20 zijn hoogbejaard, maar katten kunnen ook wel 28 worden, dan is het echt een stokoud beestje.

11. ONZINDELJKHEID

Er wordt vast extra omzet gehaald door de schade die katten aan de inboedel inrichten. Kortom de schade door onzindelijkheid aan de inboedel kan hoog oplopen! We vermoeden dat stomerijketens goede zaken doen door het reinigen van alle schade door katten urine.

Indien u uw kat betraapt op onzindelijkheid (zoals hier toevallig net bij een observatie gebeurde), heeft het geen enkele zin om deze te straffen of om boos te worden op uw kat. Beter laat u de kat eens grondig onderzoeken door uw dierenarts, om uit te sluiten dat er een medisch probleem aan ten grondslag ligt. Bij oudere katten is dit zeker een must. Uw dierenarts kan u hierin adviseren. Indien er medisch niets speelt, controleert u dan eens of u wel voldoende kattenbakken heeft. Al klinkt het in de oren van sommigen zeer onaangenaam: op 1 kat heb je 2 bakken nodig. We hanteren de regel: aantal katten + 1 = het juiste aantal kattenbakken. U kunt de plekken waar de kat haar of zijn behoefte doet ook aanmerken als kattenbak, alleen staat er nog geen bak....

Een kat poept en plast liever niet op dezelfde bak. Vandaar deze regel. Als u liever geen kattenbak in huis wenst, kunt u eerder te maken krijgen met onzindelijkheid. Want een kat kan altijd behoefte krijgen aan een eigen toilet in huis. Dus ook als uw kat het buiten doet, is het toch handig om in huis een bak te plaatsen.

A.SPROEIEN

Sproeien is niet hetzelfde als wildplassen. Wildplassen doet een kat zittend en sproeien staand.

Sproeien is natuurlijk gedrag van de kat. Hij kan dit doen om zijn territorium te markeren, zoals deze kater hier doet. Het maakt voor de kat echter niet uit of deze nu buiten zijn territorium markeert of binnen. Buiten zullen weinig eigenaren er moeite mee hebben, maar als een kat in huis lustig dagelijks de gordijnen, kastjes of tassen besproeit, zal dat veel meer hinder geven. Voor uw kat is het echter normaal gedrag en straffen heeft dan ook geen enkele zin. Het beschadigd alleen maar de relatie met uw huisdier. Vaak gaan katten er zelfs juist meer door sproeien. Het kan ook zo wezen, dat uw kat sproeit omdat deze last heeft van blaasgruis. Laat daarom altijd de urine onderzoeken door uw dierenarts. Want alleen door uitsluiting van een lichamelijke oorzaak, kan aangenomen worden dat het om een lichamelijk probleem gaat.

12.AGRESSIE

Agressief gedrag is makkelijk aan te leren, door met uw handen met jonge kittens te spelen. Niet doen! Laat een kitten spelen met speeltjes, broertjes en zusjes, of een kattenhengeltje. Als u het kitten leert dat spelen met de handen mag, op een manier die op stoeien/vechten lijkt, dan zal deze later makkelijker agressief gedrag vertonen naar mensen.

13.JAGEN

De kat is een perfect uitgerust roofdier. Het bezit moorddadige tanden en heeft aan de voorpoten 10 vlijmscherpe messen zitten. Het is de aard van het dier om te jagen. Ook op uw kanaries, de kippen, de vissen, zeldzame kikkers in de tuin en lieflijke vlinders. Een kat is echter een ontzettend slim dier. Het kan leren om te gaan met dieren die voorheen als prooi werden gezien. U kunt uw kat niet afleren te jagen, maar u kunt wel leren hoe u beter met uw kat om kunt gaan, zodat dit gedrag tot acceptabele proporties wordt teruggebracht. Uit cijfers blijkt dat katten die niet of nauwelijks te eten krijgen slechtere jagers zijn, dan katten die normaal gezond te eten krijgen!

14.GEUREN AFGEVEN

Ruiken is voor katten met hun ontzettend goede neus veel belangrijker dan wij ons kunnen voorstellen met onze slecht ruikende neus. Daarom is het lastig ons voor te stellen hoe de geurwereld van een kat er uit ziet. En dat een kat dit belangrijke zintuig inzet om haar wereld vorm te geven.

Een kat is een ruikend wezen, geuren staan in hun beleving op de voorgrond. Een kat gebruikt verschillende methoden om zijn omgeving een aangename geur te geven. Dat gedrag noemen we markeren. Dat kan bijv. door het geven van kopjes tegen voorwerpen, het sproeien tegen voorwerpen, krabben aan dingen of met de staart er langs te gaan. Deze gedragingen zijn voor de kat normaal en niet zorgwekkend in principe. Maar als de gedragingen veelvuldig herhaald worden, kan dat bijv. komen omdat de kat niet zo lekker in zijn velletje zit. U krijgt dan situaties zoals een met poep bevuild,, onder geplast, kapot gekrabd, zwart gemarkeerd huis. Een huis dat voor uw kat vast geweldig moet ruiken, maar waar u door de ammoniak dampen zich niet zo prettig meer zult voelen. Wacht dan ook niet te lang met hulp inschakelen als uw kat dit soort gedragingen op zodanige wijze toont, dat uw huis er steeds minder mooi uit gaat zien.

Als uw kat buiten een keer sproeit heeft u daar geen moeite mee waarschijnlijk, maar als dag in dag uit uw hele leefomgeving door uw kat gemarkeerd moet worden, is het een heel ander verhaal.

Om een ander voorbeeld te geven: urine sproeien in een staande houding op voorwerpen is voor de kat normaal gedrag. De kat heeft reeds lang voor de mens op aarde ontstond vele duizenden jaren weten te overleven met dit natuurlijke gedrag. Echter als de kat, die slechts ca. 50 jaar in België echt in huis wordt gehouden, dit gedrag in ons huis vertoont, vinden wij dat ongewenst. Het gaat immers stinken en wij worden dan minder blij met de kat.

15.SEKSUEEL GEDRAG

Als een poes krols is, is de kans groot dat ze een kater toestaat haar te naderen. Een poes accepteert trouwens al is ze krols, niet zomaar elke kater.

16.SOCIAAL GEDRAG

Als katten de keuze krijgen, zijn ze graag samen. Kijk maar eens om uw heen in een buurt waar veel katten los rondlopen. Er zijn kattenvergaderingen, kattengevechten, kattenzangkoren en ga zo maar door.... Uit onderzoek blijkt dat de basis van de kattengemeenschap gevormd wordt door de moederpoes met haar kittens en haar directe vrouwelijke familie. Katers vervullen meer een rol voor meerdere krolse en vruchtbare poezen, zij zwerven door en langs de territoria van de poezen. Een kater heeft meer behoefte aan ruimte als een poes. Uit cijfers kwam een gebied van 3 tot 10 keer groter dan dat van een poes.

Een kitten komt meestal uit een nestje, en heeft daar broertjes, zusjes en andere familieleden als gezelschap gehad.

A.MOEDER KITTEN RELATIE

Voor deze kittens is het stresserend om ze alleen te gaan huisvesten als ze hier niet op gesocialiseerd waren.

Twee kittens uit hetzelfde nestje hebben de grootste kans om goede maatjes te blijven de rest van hun leven, mits er natuurlijk onderdak en voldoende eten voor beiden is.

Een kat heeft het nodig om zijn normale kateigen gedrag te kunnen vertonen. Soms echter kunnen mensen last hebben van dit gedrag. Er zijn leuke boeken over kattengedrag geschreven, zie ook onze tips pagina.. En: hoe zouden ze anders in het circus de tijgers en de leeuwen kunnen gebruiken, als katten geen nieuw gedrag konden aanleren....

17.SPELEN

Uw kat gezond en fit houden door spelen. Er zijn heel veel leuke speeltjes te koop om uw kat lekker actief te houden. Regelmatig spelen versterkt ook de band met uw huisdier en zorgt ervoor dat uw kat minder kans loopt zich te gaan vervelen. Een goede manier van spelen met uw kat is dan ook om het jachtgedrag te stimuleren.

Niet alle speeltjes bevallen de kat even goed.

18.EMOTIES VAN KATTEN

Er zijn emoties die uw kat uit door middel van lichaamstaal. Tijgers en leeuwen zijn net als de huiskat katachtigen en ze communiceren dan ook op een herkenbare manier.

19.AUTO-MUTILATIE

Hieronder het verhaal van poes.

Dit verhaal over dwangmatig gedrag illustreert hoe ver het kan komen door gedragsproblemen. We hopen dat u er wat aan heeft, en het niet zo ver zal hoeven komen met uw kat.

Toen de poes werd geobserveerd wilde ze steeds kopjes geven met de bebloede kant van haar kopje. Ze schudde haar kopje af en toe. Als er iets veranderde reageerde ze daarop met het steeds krabben aan haar wond. Ze was aanhankelijk, maar ging ook wel gewoon haar eigen gang. Ze reageert wel schrikachtig, maar niet angstig. Op het moment dat ze geaaid werd wilde ze een kopje geven en duwde toen haar wond en kop tegen de hand aan, waardoor de vinger een stukje de wond in ging....en ze reageerde er niet op. Het leek haar niet eens pijn te doen. Dat klopt ook: want deze gedragsstoornis beïnvloedt de werking van de hersenen. Waardoor ze met haar eigen nagels de hele dag in de wond kan krabben, waardoor de stukken vlees in het rond konden vliegen, ze bloedend rond kan lopen en toch geen pijn leek te hebben. Wat is dat toch voor een gedrag? En wat is de achtergrond daarvan?

Poesje was een gecastreerde poes van 3 jaar, die zichzelf dagelijks tot bloedens toe verwondde. Ze krabde tot bloedens toe de wang en hals kapot. Ze was daarvan niet af te leiden. Ze was schrikachtig, in onbekende situaties snel in paniek. Bij angst kon ze een paniekaanval krijgen. Toen ze 2 jaar was is ze afgestaan wegens dit gestoorde gedrag. Ze is opgevangen in een situatie die ook niet ideaal was. Maar de vorige eigenaren konden er ook geen oplossing voor vinden. Ze likte en beet de vacht vaak. Ze was bang voor onbekende en onverwachte gebeurtenissen. Ze gaf veel kopjes tegen voorwerpen. Tijdens een paniekaanval had ze gebeten. Ze was erg aanhankelijk als ze eenmaal vertrouwen had gekregen.

Toen Poesje van haar moeder af kwam bij de eigenaren, was ze nog niet gevaccineerd en moest een paar dagen wennen. Er woonde al een kater van 1 jaar bij de mensen waar ze kwam wonen. De poes was in het begin al bang van hem. (De introductie kan bijv. al te snel zijn gegaan). De eerste tijd leek het goed te gaan tussen de katten. De relatie tussen Poes en Kater verslechterde tegen de pubertijd, rond de 6 maanden.

Poes wilde meer contact met de kater dan hij met haar. Later kwamen er conflicten. Dat de eigenaren dat heel naar vonden, lieten ze de katten ook weten.

De conflicten verergerden. Ze krabde al overmatig in het huis, later dus ook aan zichzelf. Vanaf dat ze de wond had, zijn de katten apart gezet. Bij de gevechten werd Poes steeds flink gemolesteerd. Het probleem van het zichzelf verwonden begon met 1½ jaar. Ze had een wond op de rug waar ze aan krabde en likte. De wond was eerst klein en werd geleidelijk groter. Later begon het ook bij haar oor. Eerst kreeg ze nog een kapje om, maar daarvan schoot ze helemaal in de stress. Ze had een dieet gehad i.v.m. allergie. Ze was al eerder uit huis geplaatst. Ze was héél erg aanhankelijk. Vlak voor dat er afstand van de kat werd gedaan, had ze dus niet alleen die wonden, maar was ze ook nog onzindelijk. Het was een binnenkat. Poesje was ook nog een aantal malen van het balkon was gevallen. De vraag is echter: waarom is dat gebeurd? Was dat de enige uitvlucht die ze nog zag, na het krabben aan de muur, zichzelf en de onzindelijkheid?

We hebben de poes direct op medicatie gezet, maar dat heeft helaas niet meer mogen baten. Het was niet mogelijk om de fysieke en gedragsmatige cirkel waar Poesje in zat nog te doorbreken, ondanks de inzet van de gemotiveerde eigenaar. Uit humane overwegingen is Poes daarom helaas wegens dit zeer ernstige gedragsprobleem geëuthanaseerd.

20.DWANGMATIG GEDRAG

Dwangmatig gedrag bij katten kan ontstaan als gevolg van het langdurig onder stress staan. De hersenen zeggen dan als het ware: nu gaat het niet meer. We gaan gedrag ontwikkelen dat in eerste instantie kon dienen als vorm van bijv. overspronggedrag of afleiding van de stress. Maar dat helpt uiteindelijk niet meer. Maar dan is het gedrag al dwangmatig geworden. Het houdt zichzelf als het ware in stand.

Er zijn verschillende vormen van dwangmatig gedrag bij katten: wol zuigen, overmatig vacht likken, overmatig krabben, hallucinaties, aanhoudend miauwen, het eten van vreemde dingen, achter de eigen staart aanzitten. Het abnormale aan dwangmatig gedrag, is dat het eigenlijk begon na een emotionele situatie waarin de kat in conflict kwam, maar het is een eigen leven gaan leiden. Waardoor het dwangmatige gedrag vertoont wordt buiten de context waarin het is ontwikkeld. Het ontstaat ten gevolge van stress. Straffen helpt in het geheel niet om dit gedrag te stoppen. U heeft hier professionele ondersteuning bij nodig.

Als uw katten conflicten hebben, aan de muur krabben of onzindelijk zijn, kan het dus in theorie net zo verschrikkelijk met hen aflopen als met Poes.

21.ANGST

Angst kan een groot probleem zijn voor katten. De kat heeft er zelf last van en het vermindert het welzijn en de levenskwaliteit. Bange katten kunnen geholpen worden door het plaatsen van doosjes her en der door het huis. Dat hoeven geen lelijke dingen te zijn.

Bij veel gedragsproblemen blijkt angst een grote rol te spelen. En dat hoeft niet te betekenen dat uw kat alleen maar onder bed woont. Ook het schrikken van de bel, of de angst voor bezoek vallen gewoon onder angst. Het zijn juist vaak angstige katten die agressief kunnen uithalen, gaan sproeien, wildplassen of conflicten hebben met andere katten. Angst zien wij als een groot probleem, waarvan de ernst helaas nog niet voldoende onderkend wordt.

Angst is echter een normale reactie op een bedreigende situatie. Angst is derhalve een perfect overlevingsmechanisme. Hieronder een afbeelding van een bange tijger.

Wat is duidelijk te zien op deze foto?

De tijger gromt met ontblote tanden.

De oren staan naar achteren.

De snorharen staan ook naar achteren.

De pupilgrootte is niet duidelijk te zien.

De tijger is defensief/ agressief en klaar om aan te vallen. Op zo'n moment kunt u de kat maar beter met rust laten.

Hoe herkent u angst bij uw kat?

1. een lage lichaamshouding
2. oren plat naar achteren
3. de haren van de vacht staan overeind
4. blazen/grommen
5. gericht op de bron die bedreigend is
6. dekking zoekend (langs de muur lopen, of onder het bed gaan zitten)
7. grote ogen

A. IS UW KAT TE BANG?

Doe de test en bekijk of de kat erg bang is:

Verstopt de kat zich vaak?	☐ JA ☐ NEEN
Kan de kat omgaan met veranderingen?	☐ JA ☐ NEEN
Kan de kat omgaan met harde geluiden?	☐ JA ☐ NEEN
Is de kat bang voor bezoek?	☐ JA ☐ NEEN
Plast de kat in huis?	☐ JA ☐ NEEN
Sproeit de kat in huis?	☐ JA ☐ NEEN
Heeft de kat altijd grote ogen?	☐ JA ☐ NEEN
Is de kat schrikachtig?	☐ JA ☐ NEEN
Vlucht de kat regelmatig weg?	☐ JA ☐ NEEN

Als uw kat deze problemen heeft, bespreek deze dan eens met uw dierenarts. Deze kan door de kat te gaan onderzoeken, bekijken of er mogelijk een onderliggende medische oorzaak voor kan zijn.

Angst kan dus functioneel zijn, maar ook overmatig. De kat is dan langer bang dan nodig, bijv. na een dierenarts bezoek thuis drie dagen van slag. Maar ook kan de kat panisch zijn voor een autoritje of voor het in de tuin gaan, of de trap af lopen.

Aan welke gedragingen kunt u merken dat uw kat last heeft van overmatige angsten die behandeld zouden moeten worden?

1. Uw kat is onzindelijk of sproeit in huis
2. Uw kat is schrikachtig
3. Uw kat heeft minder trek als gewoonlijk
4. Uw kat is minder actief (speelt bijv. minder)
5. Uw kat wast zich extreem veel
6. Steeds maar alert en oplettend
7. Verstopt zich

De bange kat kan beter gedragsmatig behandeld worden, omdat angst het dier doet lijden. Het is niet zo erg als uw kat eens een keertje wat angstig is, maar het wordt wel alarmerend als uw huisdier vaak bang is. Dit is bijv. ook te merken aan dat uw kat panisch kan reageren op de dierenarts of op bezoek. Angst kan een kat eerder agressief doen reageren. Angst vergroot andere gedragsproblemen. Door angst en stress die daarmee gepaard gaat, wordt uw kat bevattelijker voor ziektes. Het gekke is dat angst heel lastig te herkennen is door de eigenaren, omdat een kat haar uiterste best doet om haar emoties niet te laten blijken.

Door het inzetten van specifieke technieken, eventueel gecombineerd met Feliway of voedingssupplementen (via de dierenarts) kan er sneller resultaat geboekt worden, dan met liefde of aandacht alleen te bereiken is.

Een kat die bang is probeert zich ook groter te maken. Dit is een effect van het zenuwstelsel op angst. U ziet dat de oren naar achter liggen, de rug is gekromd, de haren op de rug en op de staart staan overeind en het ene pootje heft de kat op. De snorharen staan naar achter en de pupillen zijn vergroot. De kat heeft het bekje open, dus kan ook nog blazen. Dit is geen kat die op dit moment getroost wil worden!

Angstige katten vertonen vaak afwijkend en ongewenst gedrag, hetgeen door een gedragsbehandeling verbeterd. Deze behandeling kan ondersteund worden zo nodig met medicatie, maar meestal is dat niet noodzakelijk.

22. DEPRESSIE

Een depressie bij katten wordt vaak niet herkend. Dat komt omdat het niet zo gemakkelijk te zien is wat een kat voelt. Een kat kan net als wij depressief worden. Dat kan bijvoorbeeld gebeuren als de kat zo lang bang is, dat deze geen uitweg meer ziet. Of als hij zo danig lijdt, dat hij geen andere manier meer ziet om nog met zijn emoties om te gaan. Lijden is dan niet alleen lichamelijk, maar juist ook emotioneel. Een poes kan bijvoorbeeld depressief worden, als ze na de bevalling al haar kittens is verloren (bijvoorbeeld omdat die dood geboren zijn). Een kat kan ook depressief worden, als hij langdurig in een hok/kooi wordt gehouden. En een kat kan depressief worden, als hij zich ongelukkig voelt. Dat lijkt allemaal logisch, maar dan nog is het niet gemakkelijk om aan uw kat te zien hoe deze zich voelt. Want katten doen namelijk hun uiterste best om dat verborgen te houden. Als een kat langer dan een week niet meer lijkt te reageren op stimulans (bijv. niet meer wil spelen), kan dat een aanwijzing zijn. Maar ook veranderingen in eetlust kunnen wijzen op een depressie. Net als veranderingen in waak-slaapritme. De kat zal bij een depressie minder actief zijn. Dat zijn dus allemaal dingen, die niet eens zo op hoeven te vallen. U kunt echter pas gaan denken aan een emotionele depressie, als de dierenarts de kat grondig heeft onderzocht. Om uit te sluiten dat de depressie is veroorzaakt door een onderliggende lichamelijke oorzaak. Daarom moet u als u dit soort dingen merkt bij uw kat, toch altijd eerst de dierenarts raadplegen.

23.KRABBEN

Veel van de gedragingen van de kat die voor ons problematisch kunnen zijn, zijn dit niet voor de kat. Om een voorbeeld te geven: voor de kat is het normaal gedrag om zijn nagels te scherpen aan duidelijk zichtbare voorwerpen zoals de hoek van uw nieuwe bankstel. Als we de kat niet in huis hadden gehad, had deze een boom uitgekozen om dit normale kattengedrag te vertonen. In dat geval had u als eigenaar daar geen last van gehad. Maar het feit dat uw kat het aan uw bankstel doet is voor u ongewenst gedrag. Niet voor de kat dus. Krabben is niet alleen goed voor het scherpen van de klauwen, maar het laat tevens een zichtbaar teken achter. Dit is er de reden voor dat een krabpaal op een prominente plaats moet staan, en niet ergens achteraf in een hoekje. Dat is geen geschikte plek voor een krabpaal, welke een communicatieve functie heeft.

A.KRABPROBLEMEN

Indien uw kat veel krabschade veroorzaakt in huis, is het niet raadzaam de kat ervoor te straffen. De oorzaak dient achterhaald te worden, zodat het probleemgedrag verholpen kan worden. Krabben is normaal kattengedrag, maar als uw kat uw huis dusdanig beschadigt, dan zou er een alarmbel moeten gaan rinkelen. Er is dan iets aan de hand, dat uw kat u kenbaar wil maken. Het is slechts een boodschap. De vraag is natuurlijk wel wat de kat dan eigenlijk wil zeggen. Zijn er voldoende krabpalen in huis? Staan ze op de door de kat gewenste plekken? Zo niet, dan kan de kat u dit door elders te gaan krabben kenbaar maken. Daarom is het goed eens te onderzoeken, waarom de kat dit gedrag vertoont.

24. EENZAME KATTEN EN GEDRAGSPROBLEMEN

Dit artikel is met toestemming overgenomen van de Sophia Vereeniging tot Bescherming van Dieren.

A. KATTEN ZIJN SOCIALE DIEREN....

We kennen katten als zelfstandige dieren. Dat is meteen de reden waarom veel mensen juist een kat aanschaffen: gemakkelijk - het dier kan er goed tegen om de hele dag alleen thuis te zijn. Maar is dat eigenlijk wel het geval? Om ons hier een beeld van te kunnen vormen zal de natuurlijke situatie, de situatie als gezelschapsdier, de problemen die uit deze situatie kunnen voortvloeien, de oplossingen hiervoor en ten slotte alternatieven besproken worden.

B. DE NATUURLIJKE SITUATIE

De gedomesticeerde kat is ontstaan uit de Afrikaanse wilde kat. Deze wilde voorouder van de huiskat is van nature volledig solitair (Budiansky 2002). Binnen de familie van de katachtigen komen wel sociale soorten voor, het bekendst zijn natuurlijk de leeuwen (Budiansky 2002). Van bijvoorbeeld tijgers werd ook altijd aangenomen dat ze solitair waren, maar recent onderzoek toont aan dat hun veelzijdige sociale contacten de mens waarschijnlijk gewoon zijn ontgaan (Masson 1995). Katten leven in de natuur soms in een kolonie (Alger en Alger 1999; Teenstra 1994). Maar de meeste wilde katten leven alleen, vooral de dominante katers (Teenstra 1994). Katten komen enkel samen voor redenen die een duidelijk voordeel dragen voor henzelf, zoals voedsel, seks of status (Webster 1995). De mannetjes en de vrouwtjes zoeken elkaar bijvoorbeeld in de paartijd op en dan blijven ze een poosje bij elkaar. Katten zijn territoriale dieren (Budiansky 2002). De wilde katten zijn over het algemeen ook solitaire jagers, geëvolueerd om voor zichzelf te zorgen. Ze jagen niet samen en verdedigen hun groep niet gezamenlijk. Katten hebben ook geen gedrag ontwikkeld dat als doel heeft de samenhang in de groep te verhogen, ze kennen geen groepsbelang. Ook leven katten niet in een rangorde en ze hebben minder ontwikkelde gedragspatronen dan bijvoorbeeld de hond als het op onderdanig en dominant gedrag aankomt. Toch kan soms wel degelijk gezien worden dat de ene kat dominantier is over de andere. Maar deze dominantie kent geen vaste en voor de soort voorspelbare patronen (Budiansky 2002).

C. DE SITUATIE GEZELSCHAPSDIER

In Nederland leven zo'n 2,7 miljoen katten. Van alle kattenbezitters heeft 67% één kat en 33% heeft meerdere katten. De meeste katteneigenaren geloven dat gedomesticeerde katten solitaire dieren zijn, dit geloof wordt ook verspreid door veel populaire kattenboeken en zelfs door sommige wetenschappelijke bundels. Het komt voort uit het feit dat bijna alle wilde kattensoorten solitair zijn of solitair genoemd worden (Turner 1988). Maar ook al is de kat ontstaan uit een solitaire soort, gedomesticeerde katten zijn toch sociale dieren die regelmatig contact hebben met soortgenoten (Schneider 1978; Turner 1988). Ze vertonen zeer duidelijk enkele vormen van intensief sociaal gedrag, niet alleen ten opzichte van de mens maar ook ten opzichte van elkaar. De wortels van dit gedrag zijn vreemd en afwijkend, want geen enkele eigenschap van de onmiddellijke voorouders van de kat kan daarvoor verantwoordelijk worden gesteld. Qua uiterlijk en bouw wijkt de huiskat niet veel af van de solitair genoemde wilde kat, het DNA verschilt ook maar heel gering (Budiansky 2002). Misschien heeft het proces van domesticatie ervoor gezorgd dat katten leden van hun eigen soort beter accepteren (Bradshaw 1992). Uit verschillende onderzoeken blijkt namelijk dat vrij levende/verwilderde gedomesticeerde katten sociale groepen vormen. Meestal rond een voedselbron, die vaak - opzettelijk of toevallig - ontstaan is door menselijke activiteit (Bradshaw 1992; Ottway & Hawkins 2003; Turner 1988). De groepen bestaan vaak uit verwante vrouwtjes met hun nageslacht, inclusief de onvolwassen mannetjes. De grootte van deze groepen varieert meestal tussen de 1-10 dieren (Bradshaw 1992). Het territorium van zo'n sociale groep katten is de som van individuele territoria van de afzonderlijke groepsleden (Budiansky 2002). Volwassen territoriale mannetjes bezoeken de groep, maar zijn maar losjes met ze verbonden. Echte banden worden er niet gevormd (Bradshaw 1992; Ottway & Hawkins 2003). Wanneer bronnen schaars of wijd verspreid raken, worden de poezen uit zo'n sociale groep wel solitair (Ottway & Hawkins 2003).

Ook onderzoek bij boerderijkatten heeft aangetoond dat ze veel meer tijd in elkaars gezelschap doorbrachten dan je zou verwachten op een zuiver toevallige verspreiding. Ze zochten actief contact met elkaar (Budiansky 2002). Het blijkt dat boerderijkatten, vooral de poezen, voor meer dan de helft van hun slaap/rusttijd kiezen om in dicht lichaamscontact te zijn met andere katten (Ottway & Hawkins 2003). Katten worden sociaal gevonden door het vaak nauwe lichaamscontact met andere katten en omdat ze de voorkeur hebben om bij bepaalde katten te blijven en hier een band mee te hebben (Heidenberger 1997). Ze kunnen bevriend met elkaar raken (Webster 1985).

Uit onderzoek blijkt dat de neiging tot sociaal gedrag van gedomesticeerde katten erfelijk is, maar dan cultureel erfelijk, niet genetisch. Jonge katjes die in een sociale omgeving opgroeien en daardoor vanaf hun jeugd gewend raken aan de interactie met niet-verwante volwassen katten, houden die neiging hun hele leven; als volwassen kat gaan ze graag banden aan met andere volwassen katten. Katjes die uitsluitend door hun eigen moeder worden grootgebracht zonder contact met andere vreemden (katten of mensen) blijven ook als volwassen kat eenlingen (Budiansky 2002; G.a. 1997; Turner 1988). Katten die de eerste 10 maanden van hun leven totaal geïsoleerd werden reageerden vooral vijandig en aanvallend op andere dieren. Ook vertoonden ze hyperactiviteit, warrig/ongeorganiseerd gedrag, angst voor nieuwe situaties en tolereerden geen verlate voeding. In conflictsituaties waren ze niet afgeschrikt door ongemak (Turner 1988). Gedomesticeerde katten geven sowieso nog blijk van trekken van het asociale gedrag van de wilde kat. Bepaalde gewoonten zijn duidelijk solitair. Hoe gezellig en vriendelijk ze ook tegenover andere katten en mensen kunnen zijn, katten jagen altijd alleen. Ze kunnen het bovendien prima alleen rooien (Budiansky 2002).

Er is geen bewijs dat katten lijden door het gebrek aan sociale partners (Bradshaw 1992; Turner 1988). Ze zoeken gezelschap wanneer zij dat willen, ze houden er soms zelfs van om alleen te zijn. Katten gaan graag hun eigen gang (Budiansky 2002) en zijn daarom niet goed te temmen (Budiansky 2002). Omdat ze zo goed voor zichzelf kunnen zorgen besteden ze niet veel energie in het goed gestemd houden en het verdienen van goedkeuring van de mens, zoals de hond dat wel doet. Katten zien mensen als een gelijke, doordat ze van nature geen rangorde kennen. Dit verklaart hun relatief onafhankelijke relatie tot de mens (Bradshaw 1992). Voor zover katten wel de behoefte aan gezelschap hebben, dragen ze die graag over op de mens. Ze zijn in 'gevangenschap' eerder in staat tot nauwe relaties met de mens dan met soortgenoten. Dit komt doordat de mens de sociale aantrekkingskracht van soortgenoten kan uitoefenen zonder de negatieve kanten ervan te tonen (Loveridge, Horrocks & Hawthorne 1995; Schneider 1978). Met mensen hoeven zij geen competitie te voeren. Katten en eigenaren hebben voornamelijk sociaal gerichte interactie, meestal wisselen ze affectie uit (Alger en Alger 1997). Het contact tussen katten en mensen is een belangrijk deel van de zorg, vooral bij individueel gehuisveste katten (Loveridge, Horrocks & Hawthorne 1995). Ze hechten zich snel aan mensen die goed voor hen zijn (Webster 1985).

D.PROBLEMEN

Katten zijn dan wel vrij onafhankelijk maar ze kunnen eenzaam zijn wanneer ze alleen gehouden worden en de mensen de hele dag weg zijn. En dat gebeurt nog al vaak aangezien het tegenwoordig vrij normaal geworden is voor mannen en vrouwen om fulltime te werken (Fisher 1990). Regelmatige aanwezigheid is noodzakelijk voor katten, het is belangrijk dat ze niet te veel alleen gelaten worden (Bradshaw 1992; Teenstra 1994). Ze hebben gezelschap van andere katten of mensen nodig voor tenminste een deel van de dag (Bradshaw 1992). Tot het leefcomfort van een kat behoort ook het contact met soortgenoten (Birr 2002). Katten hebben vaak weinig mogelijkheden voor interactie met hun eigen soort omdat het nog steeds de norm is om katten alleen te houden. Economische redenen zullen hier een rol bij spelen, maar ook de mythe van de solitaire aard van de kat (Bradshaw 1992). Katten kunnen zich gelukkig goed aanpassen aan uiteenlopende fysische en sociale milieus (Budiansky 2002; Turner 1988) hierdoor zijn ze betrekkelijk immuun voor geestelijke trauma's. Ze gaan niet tekeer als ze in een onnatuurlijke situatie gehouden worden. Maar anderzijds veranderen ze ook niet gauw hun natuurlijke gedrag (Budiansky 2002). De isolatie bij het alleen huisvesten van katten zorgt, door het gebrek aan keuze en geestelijke en lichamelijke stimulatie dat hierbij komt kijken, voor verhoogde stress (Loveridge, Horrocks & Hawthorne 1995). Katten reageren vaak op slechte huisvestingscondities met inactiviteit en tonen zelden abnormaal gedrag. Probleemgedrag bij de kat is vrijwel altijd een vorm van normaal gedrag dat ze van nature uitvoeren, maar echter ongewenst is door de eigenaar (Budiansky 2002; Heidenberger 1997; Loriaux & van der Meer 2003). Deze vormen van normaal gedrag kunnen overgaan in abnormaal gedrag als het te veel wordt herhaald. Het krabben aan meubilair is hier een voorbeeld van (Loriaux & van der Meer 2003). Ook het zichzelf veelvuldig wassen 'poetsgekte', waardoor katten kale plekken kunnen krijgen valt hieronder (G.a. 2004; Loriaux & van der Meer 2003). Permanente stress kan leiden tot onzindelijkheid, afwijkend eetgedrag of agressie (G.a. 2004). Uit allerlei onderzoek blijkt dat probleemgedrag meer voorkomt bij katten die alleen in huis worden gehouden dan bij katten die naar buiten kunnen (Bradshaw 1992; Budiansky 2002; Heidenberger 1997; Loriaux & van der Meer 2003).

E. PREVENTIE EN OPLOSSINGEN

Uit onderzoek blijkt dat individueel huisvesten of groepshuisvesten met familieleden voor katten geen verschil maakt in de hoeveelheid stress die bij hen wordt waargenomen (Kessler & Turner 1997/1999; Ottway & Hawkins 2003). Bij beide huisvestingsvormen wordt niet snel stress ervaren (Ottway & Hawkins 2003). Het blijkt dat het niet per se nodig is om katten bij soortgenoten te huisvesten (Kessler & Turner 1997/1999). Maar in de meeste instanties is het voordelig voor katten om samen gehuisvest te worden, omdat ze zo gelegenheid hebben tot sociaal contact wanneer zij dat willen. Zolang er maar voldoende ruimte is, geen competitie om eten en er genoeg schuil- en rustplaatsen zijn (Alger & Alger 1999; Bradshaw 1992). Katten die samen met soortgenoten worden gehouden krijgen de mogelijkheid om sociaal gedrag uit te voeren en dit resulteert in reële en hechte banden (Budiansky 2002; Teenstra 1994). Als mensen hun katten niet te veel alleen laten kunnen zij de behoefte aan gezelschap vervullen. Katten kunnen wel eenzaam zijn wanneer ze alleen gehouden worden en de mensen de hele dag weg zijn. In dat geval kan men het beste twee katten houden zodat die altijd elkaars gezelschap hebben (Bradshaw 1992). 'Poetsgekke' bijvoorbeeld kan overgaan als de eigenaar de kat meer aandacht geeft of door een tweede kat erbij te nemen die de eerste kat over de verveling heen helpt (G.a. 2004). Van de 100 dierenartsen adviseren er 22 zonder voorbehoud het houden van twee katten en 59 adviseren dit als de woonsituatie dat toelaat en de katten het met elkaar kunnen vinden (G.a. 1997). Vooral voor solitair gehuisveste katten die altijd binnenshuis leven, betekent een soortgenoot een hele verrijking (Birr 2002; Turner 1988). Katten die met soortgenoten zijn gehuisvest hebben er samen beduidend minder moeite mee als er geen mensen thuis zijn dan alleenstaande katten (G.a. 1997). Ze kunnen elkaar stimuleren en zo verveling verminderen (Turner 1988). Het blijkt dat wanneer katten kunnen kiezen tussen katten en mensen om mee te spelen, ze de voorkeur geven aan spelen met soortgenoten (Heidenberger 1997). Poezen kunnen samen gehouden worden en een kater met poezen. Ze vertonen vriendschappelijk gedrag naar elkaar, brengen tijd met elkaar door, verzorgen elkaars vacht en slapen samen. In mindere mate doen gecastreerde katers die samen worden gehouden dit ook (Budiansky 2002). Als katers en poezen samen gehouden worden moet de kater gecastreerd worden of de poes gesteriliseerd om nakomelingen te voorkomen. De beste combinatie voor een paartje is het gelijktijdig in huis nemen van twee jonge katten, bij voorkeur uit hetzelfde nest (Birr 2002; Bradshaw 1992; Gaus 1986). Zulke paren blijven meestal hun leven lang onafscheidelijk (Birr 2002). Kittens spelen uren met nestgenootjes en vormen op die momenten waarschijnlijk banden van vriendschap die voor het leven duren (Webster 1995). Een moeder en een jong zijn ook een prima combinatie (Gaus 1986). Het huisvesten met familieleden is dus geschikter voor het vormen van sociale banden. Katten kunnen zeker

voordelen opdoen door hun relatie met familieleden (Ottway & Hawkins 2003). Maar het vermogen voor vriendschap en het fijn vinden van lichamelijk contact bij de kat overtreft verwantschap. Het is bovendien ook niet beperkt tot katten die elkaar van jongs af aan kennen. Vriendschappelijke banden worden bijvoorbeeld vaak waargenomen bij kattenopvangcentra, waar vooral volwassen katten gehuisvest zijn. Meestal zijn de vriendschappelijke paartjes van dezelfde sekse. Ze kruipen tegen elkaar aan, wassen elkaar, eten, slapen en zitten samen (Alger & Alger 1999). Te veel katten bij elkaar is ook niet goed, dat zorgt voor gedragsstoornissen (Schneider 1978). Voor veel binnenkatten zijn er duidelijke aanwijzingen dat zij lijden onder de stress die ontstaat als een territoriaal dier te weinig persoonlijke ruimte krijgt door een te grote populatiedichtheid (Budiansky 2002; Ottway & Hawkins 2003; Turner 1988). Katten die langere tijd alleen geleefd hebben, krijgen zo hun eigenaardigheden en zijn niet zomaar bereid een rivaal te accepteren (Birr 2002). Het blijkt in de praktijk vaak moeilijk om oudere katten aan elkaar te laten wennen. Ze moeten elkaar echt liggen wil het enige kans van slagen hebben. En de katten moeten een nieuw territorium kunnen opbouwen (Gaus 1986). Katten die samen in een huis leven moeten allebei een territorium kunnen hebben. Voor een ouder dier dat men al in huis heeft, kan men het best een zo jong mogelijke kat zoeken (Birr 2002). In plaats van twee katten samen te houden kan men de kat de mogelijkheid geven om buiten rond te zwerven overdag, wanneer de eigenaren niet thuis zijn. Hierdoor zijn ze ook regelmatig in staat zijn om sociaal contact te hebben. Zo kan hun behoefte hiernaar vervuld worden (Webster 1995).

F. ALTERNATIEVEN

Als katten zonder soortgenoten binnen worden gehouden vormt verveling vaak een groot probleem. Gebrek aan dingen om te doen kan zich ook uiten in verschillende gedragsstoornissen (bijvoorbeeld meubelbeschadiging en voedselweigering) en de mens-katrelatie in gevaar brengen. Katten binnenshuis moeten een dagelijkse portie afleiding krijgen en de kans hebben om te rennen en te spelen (Budiansky 2002). Vooral spelen is absoluut noodzakelijk. De kat een bal geven zorgt voor vermindering van inactiviteit. De katten vertonen meer onderzoekend- en speelgedrag (Heidenberger 1997; Monte 1997). Ze vinden allerlei ballen interessant, van pingpongballetjes tot softballen. Ook erg populair zijn holle balletjes met gaatjes erin die met lekkernijen kunnen worden gevuld. De kat vindt het leuk om de inhoud buit te maken (g.a. 2003). Verrijking via klim- of krabpalen, eventueel met meerdere verdiepingen, is voor de kat een ideale manier om zijn tijd door te brengen (g.a. 2003; Loveridge, Horrocks & Hawthorne 1995). Ook een tunnel is een populaire speelplaats (g.a. 2003).

Katten hebben een jachtinstinct, daarvoor kunnen allerlei speeltjes als prooi gebruikt worden, zoals speelmuisjes, -vissen, balletjes, bosjes veren of andere materialen met vacht of veren (g.a. 2003; Heidenberger 1997; Loveridge, Horrocks & Hawthorne 1995). Let erop dat de speeltjes niet van echt bont zijn! Als het speeltje ritselende of piepende geluidjes maakt, is dit een plus. Om het interessant te houden moeten de speeltjes regelmatig afgewisseld worden (g.a. 2003). Het onderzoekende gedrag van de kat kan altijd gestimuleerd worden door nieuwe objecten in de kamer te plaatsen, bijvoorbeeld een kartonnen doos, verpakkingsmateriaal of nieuwe speelobjecten (Turner 1988). De complexiteit verhogen van de omgeving blijkt bovendien een gunstig effect op gezondheid en vatbaarheid voor ziekte bij katten te hebben (Wemelsfelder 1990).

G.CONCLUSIE

Wilde katten zijn vaak solitaire dieren die maar af en toe samenkomen. Verder zijn katten territoriale dieren, solitaire jagers en leven ze niet in een rangorde, dominantie kan wel voorkomen. Katten worden veel als huisdier gehouden, want gedomesticeerde katten blijken in tegenstelling tot hun voorouders wel degelijk sociale dieren te zijn die intensief sociaal gedrag vertonen ten opzichte van mensen en soortgenoten. Het is ook aangetoond dat vrij levende/verwilderde gedomesticeerde katten sociale groepen vormen. De neiging tot sociaal gedrag van gedomesticeerde katten blijkt cultureel erfelijk. De gedomesticeerde kat heeft echter ook nog trekken van het asociale gedrag van de wilde kat behouden. Maar als katten behoefte aan gezelschap hebben, zoeken ze graag aandacht van de mens. Als katten langdurig alleen gelaten worden zonder soortgenoten kunnen ze eenzaam zijn. Bij de katten die alleen in huis gehouden worden en niet naar buiten kunnen komt ook meer probleemgedrag voor. Van abnormaal of probleemgedrag is sprake als normaal gedrag te vaak wordt herhaald. Dit gedrag vermindert als katten niet te veel alleen zijn. Vooral mensen die de hele dag weg zijn en de kat binnenshuis laten kunnen het beste twee katten samen houden. De katten kunnen elkaar stimuleren. Als de kat buiten kan rondzwerven op de dag, kan hij op deze manier zijn behoefte aan sociaal contact vervullen. Om stress en verveling te voorkomen of te verminderen kan de omgeving verrijkt worden via afleiding met speeltjes of objecten - zeker voor een kat die alleen en binnenshuis wordt gehouden is dit erg belangrijk.

STRESS

A. IS DE KAT MISSCHIEN NIET WAT GESTRESST?

Gestresst? U zult zich misschien afvragen of wij u voor de gek houden. Maar nee, ook katten ervaren stress. Als ze een muis zien bijv. en ze willen er achteraan gaan. Dat is geen slechte stress. Maar als een kat bijv. van u nergens de nagels mag scherpen, raakt de kat op een ongezonde manier gestresst. Ook al denkt u dat uw kat geen last van stress zal hebben, een kat die bijv. vaak ziek is kan wel degelijk last van chronische stress hebben. Stress is meetbaar door de dierenarts, maar soms is de meting zelf ook stresserend. In de urine kan de dierenarts onderzoeken of er sprake is van chronische stress.

B. HOE WEET U NU OF U KAT MISSCHIEN LAST VAN STRESS HEEFT?

Uit onder andere de volgende signalen blijkt dat een kat stress ervaart:

- overmatig trillen van spieren
- sidderingen over de rug
- door het eten van vreemde voorwerpen, zoals bureaustoelen.....

Chronische stress kan leiden tot stereotiep gedrag. Bovendien activeert het diverse virussen (FIP, FeLV, FIV, Herpes). Het kan ook leiden tot dwangmatig likken of ander abnormaal gedrag. Verder is er ook een verband met obstipatie en blaasontsteking. Bij varkens is aangetoond dat door langdurig ervaren van chronische stress neuronaal celverlies optreedt.

Er zijn twee belangrijke oorzaken van chronische stress.

1. te veel katten op een te klein oppervlak
2. verveling

Oudere katten kunnen hun stressreactie minder goed uitschakelen dan jonge katten. Zelfs wanneer ze ontspannen zijn, scheiden oudere katten meer stresshormonen af dan jongere katten.

Katten zijn sensitief, zij zijn ook gevoelig voor stress. Meer en meer worden katten binnen gehouden. Dit kan leiden tot verveling.

2.VERVELING

A.HOE KUNT U VERVELING TEGENGAAN?

Hoe kunt u uw kat helpen om zich niet te vervelen:

- speel een paar uur (!) verdeeld over de hele dag met uw kat
- schaf een speelkameraadje aan voor uw kat (en zet die nou niet meteen plompverloren in de kamer, want dan heeft u geen kat meer die zich verveelt, maar een die zijn territorium moet verdedigen)
- zet her en der kartonnen dozen in uw huis, en verplaats ze regelmatig
- een klim en krabmeubel is onontbeerlijk. De kat zal het als boom ervaren en er heerlijk in spelen, slapen, klimmen en genieten.
- als u uw kat wilt laten genieten van de buitenlucht, doe dat dan op een verantwoorde manier: zorg dat uw balkon of tuin deugdelijk is afgerasterd. een gewoon hekje is niet goed genoeg.
- geef de kat de ruimte om te rennen en te bewegen
en
- gun de kat rust en privacy.

Denkt u dat u en uw kat gebaat zouden kunnen zijn met een professionele therapeut, wacht dan niet te lang met contact opnemen. Hoe langer het probleem voortduurt, hoe lastiger het voor u en uw kat is om samen te zijn. En hoe lastiger het wordt om het probleem aan te pakken. Gedrag, en niet infectieziekten, is de belangrijkste doodsoorzaak van huisdieren.

3. VERDRIET EN ROUW

Bij een onderzoek bleek dat bij katten die samenwoonden met andere katten, het overlijden van een maatje diepe indruk maakt. Toen het maatje stierf vertoonden de overlevende katten rouwgedrag. Meer dan de helft at minder, ze miauwden meer en bedelden meer om aandacht. Meer dan 40% van de overblijvende katten bleven de favoriete plek van de overleden kat bezoeken, soms wel tot zes maanden na diens overlijden. Vele huisdierbezitters kennen dit verschijnsel wel uit eigen ervaring. Een huisdiereigenaar rouwt gemiddeld 8,5 maand om zijn of haar overleden huisdier. In het oude Egypte stond er 1 jaar voor het rouwen om het overlijden van de kat. Mensen die hun dier laten euthanaseren hebben (logisch) meer moeite met met dat gegeven. Velen lopen toch rond met een schuldgevoel. De vraag dringt zich dan op of ze wel alles geprobeerd hebben, alvorens tot deze beslissing over te gaan. Mensen hopen dat de kat voor de afspraak voor euthanasie alsnog een natuurlijke dood sterft.

4.EEN KAT STRAFFEN?

Als eigenaren een probleem met hun kat hebben, vragen ze overal om raad. In de praktijk worden gedragsadviezen blijkbaar gegeven door Jan en Alleman. Deze onprofessionele adviezen hebben vaak een averechtse uitwerking. Zo kan het straffen van agressieve katten en kittens alleen maar tot nog grotere problemen leiden. En helaas komt dit in de praktijk dagelijks voor.....Waarna dan contact wordt opgenomen met het Kattengedragsadviesbureau om de problemen op te lossen.

Bij ongewenst gedrag hanteren mensen methoden die voor het gebruik jegens mensenkinderen al ter discussie gesteld kunnen worden, maar vooral bij het gebruik naar katten toe zeer ineffectief blijken te zijn. Er zijn immers belangrijke verschillen tussen katten en mensen. De wereld van de mens wordt bepaald door zicht en spraak, die van de kat vooral door geur en lichaamstaal. Zie hier al het eerste bijna onoverkomelijke probleem! Als op aarde diverse culturen zich al bedienen van andere lichaamstaal (!) en spreektaal, hoe moeilijk is het dan niet om duidelijk naar een kat toe te communiceren dat bepaald gedrag ongewenst is? Daarover gaat de volgende uiteenzetting.

A.WAT ZIJN DE NADELEN VAN STRAFFEN (CORRECTIES)?

Het toedienen van wat in onze ogen een straf is, maar niet in de ogen van de kat, kan natuurlijk nooit een straf zijn! Straf is vaak de eerste reactie van de eigenaar, die bovendien voor een eigenaar verslavend werkt. Om echt te kunnen "werken" moet een straf direct de eerste keer dat de kat iets doet wat niet mag toegediend worden. Aangezien dit praktisch onhaalbaar is, omdat het niet altijd gezien wordt of de eigenaar er niet altijd bij is, is dit al niet mogelijk. Straf naderhand geven is nog zinlozer. Straf moet consequent worden toegediend. Ook dit is praktisch onhaalbaar, want een eigenaar is niet continu bij de kat. De timing van de straf is een moeilijk item. Straf heeft alleen zin als het bijna op de seconde dat de kat iets "stouts" doet wordt toegediend. Een paar seconden later straffen is dus totaal zinloos, uit studies blijkt dat 30 seconden een grens aangeeft. Echter het is veiliger om de "straf" niet 30 seconden later te geven, omdat de waarschijnlijkheid dat de kat dan nog de relatie legt met het gedrag van 30 seconden geleden kleiner is. Aangezien zoals net aangegeven, de eigenaar er niet steeds bij kan zijn, is ook dit al een onhaalbare kaart.

Als men wil straffen, terwijl de kat al een beloning te pakken heeft, dan heeft straffen al helemaal geen zin. Boos worden op een kat, die de vla uit de bakjes op het aanrecht likt, is wederom nutteloos. De kat heeft immers al een fikse beloning gehad! Een kat zal om de heerlijkheid te pakken te krijgen, zelfs de "straf" voor lief nemen.

Straf kan tijdelijk ongewenst gedrag onderdrukken, maar het leidt niet tot gewenst gedrag. Een kat snapt op zijn best wat hij niet kan doen, maar niet wat hij wel moet doen. Bijv. een kat steeds straffen als hij op de tafel springt, leert de kat slechts dat hij van de tafel af moet als de eigenaar het toevallig ziet. Het leert hem niet dat hij niet op de tafel mag, maar bijv. wel op de stoel.

B.KATTEN SNAPPEN STRAF NIET.

Een kat snapt het niet als hij gestraft wordt op het moment dat hij bij de mat in de buurt komt (wegens plassen op de mat historie) en de eigenaar al begint met nee roepen. Wat mag de kat nu niet? Daar lopen, daar zitten, daar plassen, daar komen? Kortom de kat snapt er niets van. En of dat allemaal nog niet genoeg redenen zijn om een kat niet te straffen, komt daar nog bij dat de straf ook vermeden kan worden. Dus i.p.v. dat een kat leert om ongewenst gedrag niet te vertonen, leert hij om toch bij het vlabakje in de buurt te komen, maar dan zonder dat de eigenaar het ziet. Die ziet de kat hooguit nog van het aanrecht springen, en geeft dan alsnog de kat op zijn donder (voor het van het aanrecht af springen dus...).

Daarom noemen wij de plantenspuit een spuit voor planten, niet voor katten. Want het is praktisch ondoenlijk om een kat te leren dat de spuit niets met de eigenaar te maken heeft. Daarom adviseren wij liever methoden waarbij de relatie met de eigenaar geheel buiten schot blijft. Een kat zal van nat spuiten vaak slechts opsteken dat als de eigenaar hem ziet, op die plek er een straal water over hem heen komt. Als leer methode legt de kat verband met de eigenaar en de spuit, niet met zijn daden. Zolang niet duidelijk is waarom de kat het gedrag vertoont, is straffen heilloos. Als een kat het behang van de muren sloopt, omdat hij zich de hele dag verveelt, is het straffen voor het krabben niet de juist gekozen oplossing. Het ligt dus een stuk complexer, dan gedacht. Want straffen lijkt zo makkelijk, maar ongewenst gedrag aanpakken ligt een stuk ingewikkelder dan dat!

Bovendien compliceert het feit dat katten kattentaal gebruiken de situatie nog eens flink. Want op het moment dat de eigenaar zegt: "nee, niet doen", krijgt de kat aandacht. En laat aandacht nu juist een beloning zijn. Dus in kattentaal zegt de eigenaar: doe je het nog een keer? Deze voorbeelden geven aan, dat er veel meer over hoe katten leren te vertellen is, dan gemakshalve wordt aangenomen.

Een kat communiceert bijv. met urine. Het zegt hun iets. Een kat ruikt er aan en verkrijgt zo informatie. Wij lezen bijv. een brief. Als we de tekst tegen het oog houden lezen we niet beter, noch leren we beter. Een kat met de neus door de poep of plas halen zegt de kat net zo weinig. Dat zou voor ons een straf zijn misschien, maar de kat leert er maar een ding van: mensen zijn niet te vertrouwen. De stress neemt toe, de angst neemt toe en dus ook het probleemgedrag. (Was dat niet wat hij wilde vertellen?).

Daarom heeft het straffen van de kat door deze met de neus door de uitwerpselen te halen slechts een averechts effect.

Op zijn "kats" straffen is voor mensen die geen "kattentaal" spreken een ondoenlijke zaak. En zij die meer weten over kattentaal begrijpen dat katten hun eigen inzichten hebben en redenen voor hun gedrag. En door de reden te achterhalen en het ongewenste gedrag op positieve wijze te beïnvloeden, is straf niet meer nodig. Het slaan naar katten zoals moederpoezen plegen te doen, het blazen naar katten zoals katten onderling doen, wordt door mensen die kattentaal pogen te spreken uit hun "katse" verband gerukt. Het laten schrikken van katten kan ook zeer averechts werken. Zo kreeg iemand wiens bejaarde kat onzindelijk was buiten de bak, van een niet gedragsdeskundige het advies om de kat als deze onzindelijk gedrag wilde vertonen af te leiden/te laten schrikken met een bos sleutels. Deze bos viel zo hard, dat de kat jarenlang niet meer in de buurt van de bak dorst te komen! Bovendien kan bij katten met stressproblematiek, door het klakkeloos in de praktijk brengen van deze adviezen de problematiek verergeren.

Fikse straf kan leiden tot angst en agressie. Zelfs het naderen van de eigenaar, voordat deze straft, kan al leiden tot angst en agressie. De kat kan al aanvallen voordat de eigenaar straf uitdeelt. Straf leidt tot opwinding en stress en kan daardoor een averechts effect hebben. Bovendien kan er ook gewenning optreden, de kat heeft zogenaamd dan steeds meer straf nodig. Het slaan van katten doet katten niet alleen gewoon pijn, is ronduit dieronvriendelijk en als leermethode zal het "gewenste" effect (welk effect dan?) uitblijven. Ook van slaan leren katten slechts dat mensen niet betrouwbaar zijn: de angst neemt toe, de stress neemt toe en dientengevolge ook de problemen. Helaas leert onze dagelijkse praktijk dat katten erg vaak geslagen worden, zelfs kittens al vanaf twee weekjes jong.

Bovendien heeft straf een verstorend effect op de relatie tussen de eigenaar en de kat en heeft het risico om het welzijn van de kat aan te tasten.

Kortom: er zijn geen voordelen te noemen om katten te straffen, slechts nadelen. Daarom kan het straffen van katten beter ontraden worden. De manier waarop een kat het beste ongewenst gedrag af kan leren, hangt samen met de reden waarom de kat het gedrag vertoont. Een kat straffen die eten steelt, omdat deze hyperthyroïdie heeft, is zinloos, deze heeft medische zorg nodig. Daarom is het kijken naar het gedrag geen eenvoudige zaak en adviezen geven over hoe een kat iets af moet leren soms ook niet.

Helaas is internet ook een bron van veel vreemde stellingen over kattengedrag, zoals bijv. dat katten zouden moeten leren wie de baas is e.d. En dat ze dat door een paar klappen wel zouden leren. Helaas zijn dit wel adviezen op goed bezochte sites die gegeven en overduidelijk ook opgevolgd worden. Zelfs worden adviezen gegeven t.a.v. straf bij ernstige gedragsproblemen.

5. DE RANGORDE BIJ DE KAT

Wat is er bekend van de rangorde bij de kat? De ene onderzoeker zegt soms iets heel anders dan de andere. Maar als u om u heen kijkt, naar katten in een huiselijke situatie, herkent u vast veel in de volgende onderzoeksuitkomsten.

A. DE ONDERZOEKSUITKOMSTEN.

Hoe hoger de rang, hoe meer bedreigd wordt met aanvallen en hoe meer verdedigend gedrag vertoond wordt door de lagere in rang. Hoe hoger de rang, hoe vaker deze kat sociaal lik gedrag vertoont en hoe meer deze sociaal gesnuffel en sociaal gewrijf ontvangt. De kat met hogere rang spendeert meer tijd op de grond en minder in de hoogte. Des te verder de rangen uiteen liggen, des te minder verkeren deze katten in elkaars nabijheid. De katten met hogere rang hebben eerder de neiging om aan te komen, terwijl de katten met lagere rang de neiging hebben gewicht te verliezen. Deze gegevens suggereren dat het concept van dominantie toegepast kan worden op een groep katten.

De ontwikkeling van rangorde kan afhangen van:

- het aantal dieren dat in nabijheid leeft van elkaar (dichtheid)
- het karakter van het individuele dier, waarvan de mate van socialisatie de voornaamste factor is
- de indeling van de groepsruimte, of de dieren de mogelijkheid hebben om elkaar te mijden
- de leeftijd van de katten.

Als de basale sociale unit in katachtigen de moeder-jong relatie is, kan men stellen dat katten gedragsmatige elementen "gebruiken" uit deze basisrelatie als cement voor relaties bij volwassenheid. Hieruit voortvloeiend kan dan weer gesteld worden dat sociaal likken een gedrag is dat stressniveaus reguleert tussen katten in omstandigheden waar zich een spanning tussen katten op kan bouwen, zoals onder niet-natuurlijke omstandigheden. (In een huiselijke situatie).

B. JALOEZIE EN RANGORDE.

Voor zover heden bekend is jaloezie niet aangetoond bij de kat, maar wie herkent het niet? Als je een poes een knuffel wil geven, dat er een ander aankomt op een manier van: "he, he, wacht eens even, ik eerst... sht, mauw, wegwezen jij, ik ga knuffelen met ons baasje!" Zo herkenbaar, maar de interpretatie van dit gedrag is toch individueel. Jaloezie bestaat, maar de interpretatie van dit kattengedrag wordt gedaan door mensen. En niet alle mensen geven dezelfde interpretatie aan het gedrag dat ze waarnemen. De een zou misschien zeggen: die kat is agressief, een ander zou zeggen: die kat loopt te klieren, en een derde zou wellicht zeggen: mijn kat is jaloers.

Toch heeft de waargenomen jaloezie vast te maken met de rangorde. Een kat wenst nu eenmaal in rangvolgorde benaderd te worden. De rangorde is echter een kaartspel, het wordt almaar opnieuw verdeeld en opnieuw geschud. Er is dus weinig echt duidelijk voor ons mensen over de rangorde van de katten bij u thuis. Toch zijn de volgende criteria wel degelijk van belang in de ogen van de kat: dikte (voor poezen), het hebben van kittens, en bij katers speelt dominantie ook een rol. Opvallend is echter dat voor poezen het dik zijn en het hebben van kittens betekent dat die poes op dat moment even hoger in rang staat dan de andere poezen. Een poes met kittens doet ook haar best om voor de kittens een goed territorium te bevechten, waar voedsel (en respect) in overvloed aanwezig zijn. Dus de katten die het hoogst in rang zijn, zijn op de grond te vinden. Daar waar normaliter ook het meeste voedsel te vinden is. De katten die lager in rang zijn, vind je dus op hogere plekken: de tafel, de trap, hogere etages. Het is dus eigenlijk zeer eenvoudig om te bestuderen welke kat op welk moment het hoogst in rang is. Dit varieert meestal niet per dag, maar per periode. Een kat die niet lekker in zijn vel zit, doet het lastig als hoogste in rang. Ook een dunne of bejaarde kat zal niet altijd hoogst in rang zijn. Katten kijken naar elkaar door kattenogen. Dat is voor de mens lastig, daarom worden er onderzoeken gedaan naar katten. Helaas voor de katten in laboratoria, worden onderzoeken ook daar gedaan. Soms gaat het dan om afgedankte katten, die al eerder voor neurologische research waren gebruikt. Toch is observatie heel erg handig. Als u goed leert observeren, zal je bijv. bij ziekte eerder naar de dierenarts kunnen gaan, waardoor wellicht uw kat minder lang ziek hoeft te zijn.

Observeren kan je leren. Diverse opleidingcentra hebben een hele goede cursus. Het kattenwelzijn verbetert als mensen meer kennis hebben over hun kat en deze ook in de praktijk kunnen brengen.

Het leukste aan onderzoeken is dat je gewoon thuis bij je katten kan gaan kijken of je er wat in herkent. We zijn altijd benieuwd naar herkenning van de onderzoeksresultaten, maar ook naar het niet herkennen er van. Katten zijn per slot van rekening niet voor niets katten, ze blijven je altijd verbazen!

6. VERZORGING IN FUNCTIE VAN HET PENSION

De kattenvacht is een gezondheidsmeter. De vacht van een gezonde kat moet glanzen en roosvrij zijn. De ogen glanzen en hebben geen afscheiding : ze zijn niet rood en het derde ooglid is niet te zien. De huid rond het oog is lichtroze en ook niet rood of ontstoken. De traanbuizen houden de neus koel en vochtig.

Vaak kan je enkel merken als er een probleem is, als je de kat goed kent. Let vooral op verandering in eet- en drinkgewoonte.

De kat is goed uitgerust om zichzelf te verzorgen. Ze gebruiken hiervoor hun tong, tanden, pootjes en klauwen.

De tong van de kat heeft een ruw oppervlak en helpt met speeksel gruis en plakkerige stoffen uit de vacht te verwijderen.

Ze gebruiken hun voorpoten als een soort washandje om overal goed bij te kunnen.

Tijdens het drogen van de vacht zet de kat zijn kleine tandjes in de vacht om ze weer mooi in vorm te krijgen en eventueel achtergebleven vuil weg te halen.

De klauwen van de achterpoten werken als een soort grove kam en verwijderen grotere voorwerpen uit de vacht.

De voorpootjes stimuleren een olieachtige klierafscheiding bij de kop. Tijdens het wassen wordt deze afscheiding over de rest van het lichaam verdeeld.

In de natuur verhaart de kat één keer per jaar, huiskatten verharen het hele jaar door.

De haren vallen niet allemaal tegelijk uit maar in fasen verdeeld over het lichaam. Dat is de reden waarom de verharing niet opvalt.

Bij het wassen slikt de kat haren in. Deze haren kunnen een haarbal vormen en gaan verharderen. De meeste katten geven om de paar dagen een kleine haarbal op. Maar soms blijft er één vast zitten.

Gebrek aan eetlust en een mindere conditie zijn het gevolg.

In het pension zullen we vooral zorg moeten toedienen aan langharige katten en zieke katten. Een kat neemt het grootste deel van de verzorging op zich.

Als je een kat aait, verwijder je de losse haren en laat je de vacht mooi glanzen.

Je voert de verzorging uit op een moment dat de kat rustig is.

Je legt een handdoek op je schoot en je legt daar de kat op. Zorg er wel voor dat alle materiaal binnen handbereik is.

Wat moet je zeker binnen handbereik hebben ?

- Handdoek
- Borstel met rubberen haren
- Metalen kam
- Borstel met zachte haren
- Vlooienkam
- Zeemleren of fluwelen handschoen
- Watten
- Wattenstaafjes
- Oogdoekjes

Aai de kat zachtjes voordat je begint te borstelen, zo ontspant de kat zich.

Begin met een harde borstel, zachtjes met de haargroei mee zodat de dode haren en het vuil loslaten.

Borstel het hele lichaam maar wees voorzichtig op gevoelige plaatsen zoals de oren, de staart, de oksels, de liezen en de buik.

Gebruik daarna de metalen kam om de dode haren te verwijderen.

Het is bijna nooit nodig om een kortharige kat te wassen.

Katten slapen vrij veel, als ze wakker zijn observeren ze graag hun omgeving. Ze hebben de nodige stimuli nodig in hun kennel. Elke dag krijgen ze wel hun gekke minuten, dit is een manier om hun energie kwijt te geraken. Volgens het nieuwe kennelbesluit moeten katten minstens 2 uur per dag, 5 dagen per week, toegang hebben tot een buitenbeloop. Katten moeten minstens met twee zitten. Afwijkingen zijn mogelijk bij agressie en ziekte.

A.LANGHARIGE KATTEN

Langharige katten hebben hulp bij de verzorging nodig ook om hun vacht klittenvrij te houden.

Als de vacht van een kat vol klitten zit, gaan die haartjes trekken bij elke beweging.

De opeenhoping zorgt ervoor dat de conditie van de vacht achteruit gaat.

Het borstelritueel is vrij uitvoerig.

Begin met een grove kam om knopen en vuil te verwijderen. Probeer eerst de kam een sop jezelf uit : als hij niet te scherp aanvoelt, dan zal de kat hem ook kunnen verdragen.

Hardnekkige knopen kan je verwijderen door ze te bestrooien met niet geparfumeerde talkpoeder en ze dan met de hand los te maken. Een beetje talkpoeder helpt ook om vet en vuil weg te halen.

Daarna moet de vacht grondig worden geborsteld.

Begin bij de buik en de pootjes.

Borstel vervolgens het lichaam in gedeelten. Doe het deze keer tegen de haarrichting in, in de richting van de kop.

Maak een scheiding op de staart en borstel elk deel zijwaarts. Sluit af met een lieve aai over het ganse lichaam.

B.KAT WASSEN

Doe dit enkel als het noodzakelijk is.

Sluit de ruimte goed af zodat de kat niet kan ontsnappen. Het is meestal heel moeilijk om een kat alleen te wassen.

Vul een wasbak met ongeveer 5 cm warm water. Praat kalmerend tegen de kat. Maak de kat nat met warm water. Masseer een beetje shampoo in zodat de vacht gaat schuimen. Er mag geen shampoo in de ogen, neus of bek van de kat komen.

Spoel de shampoo goed uit, breng opnieuw shampoo aan. Breng een beetje conditioner aan en kam door met een grove kam.

Spoel alles heel goed uit. Knijp zoveel mogelijk water uit de vacht.

Wikkel de kat in een handdoek en til hem uit de wasbak.

Wrijf de kat goed droog met de handdoek.

Zet de föhn zacht aan en föhn de kat droog. Kam terwijl je föhnt.

Borstel met een zachte borstel tegen de haargroei in.

C. ALGEMENE LICHAAMELIJKE CONDITIE

Een kat kan soms braken, dat is niet erg. Je moet pas een dierenarts raadplegen als een kat blijft braken of als hij bloed braakt.

De lichaamstemperatuur bij een kat wordt altijd rectaal gemeten. 38°C tot 38,5°C is een normale lichaamstemperatuur.

Onder de voorpoten (oksels) en achterpoten (liezen) kan je de hartslag van een kat meten. De polsslag kan variëren van 120 tot 170 slagen per minuut.

Gemiddeld ligt de polsslag rond 150.

D. OGEN

De afscheiding in de ooghoeken kan je voorzichtig met de vinger wegnemen.

Katten met een platte kop en snuit hebben meestal last van traansporen. Je kan deze eventueel verwijderen met een speciaal product.

Om die traansporen te vermijden kan je ook een beetje vaseline aanbrengen onder het oog.

Wanneer het derde ooglid - het knipvlies - te zien is, wijst dat op een infectie of een vreemd voorwerp in het oog.

Roodheid of ontstekingen aan de ogen of overmatige en hardnekkige, dikke, gelige afscheiding moeten in de gaten gehouden worden.

Is één van de pupillen verwijd of reageert de kat niet op fel licht, dan kan je beter onmiddellijk naar de dierenarts gaan.

E. OREN

Als de binnen kant van het oor een beetje vuil is, kan je dit verwijderen met een vochtige tissue of met een speciaal product.

Maak nooit verder schoon dan je kan zien en gebruik geen wattenstaafjes.

Een beetje helder oorsmeer in de oren is normaal, maar een donkerbruine, wasachtige aanslag wijst op oormijten en vereist deskundige hulp. Pas ook op voor zaadjes.

Zaadjes en pollen kunnen in de gehoorgangen terecht komen, waardoor de kat aan zijn oor gaat krabben. Het begin van de gehoorgang en de oorschelp zijn erg teer en kunnen gemakkelijk beschadigen. Verwonding van de oorschelp leidt vaak tot een bloedblaar, die zonder behandeling kan infecteren.

Erg warme oren kunnen duiden op koorts, maar controleer eerst of de kat niet in de zon gelegen heeft of te dicht bij de verwarming.

F. VACHT EN LICHAAM

Kam de kat regelmatig boven een vochtig absorberend papier. Als er korrels uit haar vacht vallen die een rode vlek achterlaten, dan is dit met bloed doordrenkte vlooiendoep.

Kleine opstaande grijze of wittige bulten zijn teken. De kop van de teken zit in het kattenlichaam. Het is belangrijk dat de teken volledig verwijderd wordt.

G. VOETEN

Controleer de voetzooltjes : zitten er geen steentjes ofzof tussen. Knip het haar van tussen de voetzooltjes.

Knip regelmatig de nagels van de kat (zie verzorging hond)

H.ZIEKTES

De ernstigste ziektes bij katten zijn niesziekte en katteninfluenza. Deze worden veroorzaakt door 2 virussen die de bovenste luchtwegen aantasten. Symptomen zijn hoesten en niezen. Er komt veel afscheiding uit de ogen en de neus.

Kattenziekte : eerste symptoom is hoge koorts. Het virus valt de ingewanden aan. De kat verliest zijn eetlust, braakt, wil graag drinken maar kan niet. De kat droogt snel uit, geraakt in coma en sterft.

I.VLOOIEN

Een kat die vlooiën heeft, krabt zich veel vooral rond de nek en wast de aanzet van de staart veel.

De eieren van de vlooiën vallen uit de vacht van de kat op de grond. De larf wordt een vlo die meteen een gastheer bespringt.

Een vlo kan 2 jaar in leven blijven maar 2 tot 6 maanden is de gemiddelde levensduur.

Zowel de kat als de omgeving moeten behandeld worden.

J.VERBANDDOOS

Het is altijd handig een verbanddoos binnen handbereik te hebben.

Hieronder vind je een lijst van zaken die er zeker moeten inzitten :

- Steriele watten en verband
- Verband 2,5 cm en 5 cm breed
- Pleisterband
- Witte watten
- Antiseptische doekjes
- Schaar
- Pincet
- Nagelknipper
- Verzachtende oogdruppels
- Wattenstaafjes voor oren
- Antihistaminicum
- Oogdruppelaar
- Plastic spuit met inhoud van 5 ml
- Desinfecterend product
- Kraag
- Plastic handschoenen
- Geschikte mand of doos voor transport

7. HYGIËNE EN ONTSMETTING IN FUNCTIE VAN HET PENSION

Dit is hetzelfde als voor het hondenpension.

Voor de planning moet je er enkel rekening mee houden dat de kattenbak 2x per dag moeten uitgekuist worden en minstens 1x per week met water en een onderhoudsproduct grondig uitwassen.

Verder moet je nadenken over de materialen voor de krabpalen en de mandjes. Katten liggen graag warm, verstopt en zacht. Het moet natuurlijk praktisch haalbaar zijn om al deze materialen proper en zonder parasieten te houden.

Denk eraan bij de inrichting van de kennels dat katten hun territorium afbakenen door te sproeien. Ze mogen niet op elkaar sproeien.

A. WERKSHEMA

Het werkschema is zoals bij het hondenpension. Ook hier rekening houden met de kattenbakken.

De dagelijkse verzorging, hygiëne en preventie in het pension is ook zoals bij de honden.

Enkel moeten katten niet buitengelaten worden.

Om het werkschema op te stellen zal je dus eerst moeten nadenken waar je de katten plaatst terwijl jij de kennel uitkuipt.

Hiervoor moet je eerst beslissen of je een kleine kennel per kat voorziet of dat je verschillende katten samen plaatst in één kennel.

Je voorziet ofwel dat er altijd 1 kennel vrij is of je voorziet een ruimte waar je de katten kan plaatsen tijdens het onderhoud.

Eventueel kunnen de katten wel in de kennel blijven tijdens het onderhoud. Katten doen immers hun behoefte in een kattenbak en zitten ergens in de hoogte. Het reinigen van de vloer is dus minder problematisch.

B.PREVENTIE

De algemene preventie voor infectie en besmetting tussen dieren onderling of mens/dier zijn dezelfde als bij de honden.

Opgelet !! Niet alle parasitaire middelen die je voor honden gebruikt, mag je ook voor katten gebruiken. Lees steeds aandachtig de bijsluiter.

C.PREVENTIE WEGLOPERS

Katten worden natuurlijk niet uitgelaten in een speelweide.

Voor de opvang van katten, kan je ook best een binnenkennel en een buitenkennel voorzien.

De hoogte moet ongeveer 2meter zijn want katten klimmen graag.

Je zorgt ervoor dat de katten zelf kunnen kiezen of ze binnen of buiten zitten.

Controleer elke dag de afsluiting.

Je kan best met een dubbele deur werken. Hiervoor zijn 2 mogelijkheden :

1. De ingang tot de kennels bevindt zich in een lange gang in een gebouw. Je zorgt ervoor dat de deur van dat gebouw dicht is voordat je in een kennel binnengaat.
2. Je zorgt voor een deur die toegang geeft tot de kennel en in de kennel werk je met een soort sluisstelsel, een tweede deur.

Katten zijn vliegensvlug en ontsnappingspecialisten.

D.PREVENTIE VECHTGEDRAG

Zet niet te veel katten samen in 1 kennel. Katten zijn solitaire dingen.

Zowel katers als kattinnen kunnen gevechten uitlokken om hun territorium af te bakenen.

Zorg ervoor dat je niet gesteriliseerde kattinnen nooit bij de katers plaatst!

Als katten voldoende plaats en schuilhokken hebben, zal er in principe geen probleem zijn.

8. WAT IS EEN GOEDE HUISVESTING VOOR DE KAT?

Door Marcellina Stolting

De gedomesticeerde kat heeft zich geëvolueerd uit de wilde Afrikaanse kat, een half in bomen levende vleeseter met een solitaire leefwijze. Katten hebben geen breed gedragspatroon voor visuele communicatie (gezichtsuitdrukking, lichaamshouding, staartstand) zoals de sociale in een groep levende hond dat wel heeft. Op een slechte huisvestingssituatie reageren katten eerder met inactiviteit en het vertonen van normaal gedrag als eten, zichzelf verzorgen, onderzoeken en spelen, dan met het vertonen van abnormaal gedrag. Zieke katten reageren ook op die wijze. Daarom is het beter om katten in een voor hen geschikte omgeving te huisvesten, die een wijde variatie van normale gedragingen stimuleert.

A. KATTEN ZIJN SOCIALE DIEREN

De kat gedraagt zich heel anders dan de hond, hij of zij is minder sociaal en leeft meer op zichzelf. Bij wilde katten toont enkel de leeuw groepsgedrag. Katten lijken asociaal te zijn maar kunnen toch een hechte band opbouwen met de mens, andere katten, honden,...

In de eerste zeven weken sluiten katten vriendschappen met andere katten maar ook met andere wezens. Als we een kitten laten opgroeien met mensen, kuikens, hamsters, eekhoorns, konijnen, honden enz., dan zullen ze op latere leeftijd nooit jagen achter deze dieren of bang voor ze zijn. Ze zien namelijk niet als een vijand maar als een vriend. Ze hebben deze contacten met andere wezens als positief ervaren en zien ze niet als prooi of gevaar.

Katten hebben hun eigen territorium dat ze verdedigen maar huiskatten kunnen dit wel delen met andere katten als de omstandigheden goed zijn.

Onder goede omstandigheden verstaan we, voldoende eten, een eigen plekje kunnen opzoeken, goed contact met andere katten.

Katten die samenleven, vechten zelden met elkaar, maar wel met buitenstaanders om zo hun territorium te verdedigen. Als ze zich goed voelen bij elkaar, dan slapen ze zelfs tegen mekaar en verzorgen ze mekaar.

Een kat doet steeds alles voor zichzelf en nooit voor een ander. Een kat heeft geen will to please zoals een hond naar zijn eigenaar toe. Daarom dat een kat trainen niet zo evident is.

B.HET KARAKTER

Net zoals bij mensen heb je diverse karakters bij de kat. Bij elke ras omschrijving heeft elk ras wel typerende karaktertrekken. Zo kan je bepaalde menselijke karaktertrekken ook toeschrijven aan katten. Zowel genetisch materiaal als opvoeding spelen een grote rol in het gedrag van de kat. Extraverte persoonlijkheden zijn sociale katten die dan ook levendig, speels en avontuurlijk zijn. Je zal ook merken dat deze katten niet bang zijn en voor zichzelf opkomen. Introverte katten daarentegen zijn schuw, bang en vlug uit hun lood geslagen en dus ook stressgevoeliger.

De omstandigheden en de omgeving waarin ze opgroeien, hebben hier een zeer grote invloed op. Kittens die grootgebracht worden in een gezin samen met andere kittens en in contact komen met mensen, staan stabiel in het leven en zullen socialer zijn dan kittens die in het wild geboren worden. Ze hebben geen contact met mensen en kennen geen huiselijke gewoontes zoals aanrakingen, kattenbakken enz.

Een kitten dat als enig jong overblijft in een nest leert niet hoe hij met andere kittens moet omgaan en spelen. Hierdoor zal hij ook zijn sociale vaardigheden slecht ontwikkelen wat hem ook meer teruggetrokken en angstiger maakt dan zijn soortgenoten die met andere kittens in contact komen. Het is dus uiterst belangrijk voor de kat zijn ontwikkeling om zoveel mogelijk in contact te komen met kittens, mensen en eventueel andere dieren.

Katten kunnen heel veel gevoelens uiten via hun stem, ze hebben verschillende stemgeluiden op dingen kenbaar te maken aan andere katten, maar ook aan mensen. Ze hebben bijna 20 verschillend stemgeluiden en deze woordenschat kennen ze al als ze nog maar drie maanden oud zijn. Zo roept een kitten zijn moeder als hij verdwaald is, honger heeft, bang is,... Kortom: in de voor de kitten noodsituaties. Deze kreet lijkt op die van een huilende baby.

De intonatie van het miauwen verradt ook hoe de kat zich voelt en wat ze wil: dat noemt dan klagen of bedelen. Dit uit zich in klinkergeluiden zoals mieuw en miauw. Maar ook naar haar jongen toe gebruikt ze hoge tonen zoals het tjirpen om haar jongen bij zich te roepen. Verder uit een kat haar emoties ook met hoge tonen door te jammeren en gillen bij pijn, grommen en blazen als ze boos is enz.

In onze lichaamstaal merken katten ook meteen veranderingen op en reageren hier soms op door variaties in hun stemgeluiden zoals piepen, scherp miauwe, zacht miauwen, spinnen, enz.

Het spinnen is een geluid dat alleen katachtigen maken. Hoe dat juist gebeurt, is niet met zekerheid geweten. Waarschijnlijk komt dit geluid achter in het strottenhoofd vandaan. Een kat spint meestal als ze tevreden is en aan het genieten is.

C.DE IDEALE GROEPSGROOTTE

Er zijn veel factoren die de ideale groepsgrootte beïnvloeden. Groepshuisvesting van katten heeft de voorkeur boven duo- of solo huisvesting. Katten die zich niet goed kunnen aanpassen aan groepshuisvesting passen zich meestal wel goed aan bij duo-huisvesting. Als een kat blijvend onverenigbaar blijkt met soortgenoten, dan pas zou hij/zij alleen gehuisvest moeten worden. Hieruit blijkt dat het geen voorkeur heeft om een kat alleen te huisvesten. Omdat de kat een sociaal dier is, heeft deze soortgenoten nodig om zich prettig te kunnen voelen. Alleen als een kat echt helemaal niet met een andere kat samen kan gaan, alleen dan zou men solitaire huisvesting kunnen overwegen.

D. LIEVER NIET ÉÉN KAT, MAAR MEERDERE

Als eenzame huisvesting echt nodig is, dient de ruimte dusdanig ingericht te worden dat de kat wel de mogelijkheid heeft om andere katten te zien. Sommige onderzoekers beweren dat katers alleen gehuisvest dienen te worden, terwijl andere met succes aantoonde dat ze heel goed bij andere katers gehouden kunnen worden, of samen met geholpen katers of poezen. De introductie van een nieuw dier in de reeds bestaande kattengroep dient langzaam en onder strikte supervisie te gebeuren. Eerst moeten de huidige bewoners de mogelijkheid krijgen om de vreemdeling te leren kennen zonder risico op agressie. Verkeerde methoden van introductie zullen vaak tot agressie leiden.

De ruimte waar de katten in gehouden worden moet groot genoeg zijn, opdat de katten een brede schakering van normale gedragingen en houdingen kunnen vertonen, zoals het zich uitrekken, onderzoekend gedrag en spelgedrag. Twee wetenschappers beschreven het gebruik van de ruimte en de aanwezige interactiepatronen van veertien niet-verwante katten die samenwoonden in een huis met slechts een verdieping, in een dichtheid van 1 kat per 10 m². Bij dit aantal vierkante meters per kat, was er heel weinig agressie en geen gevecht tussen de katten. De katten leefden vreedzaam samen omdat ze de kans hadden om elkaar te mijden als ze dat wilden. Als een ruimte waarin katten gehouden worden te klein is kan er een toename zijn van agressieve ontmoetingen.

Controle van de kat over de directe omgeving is ook een punt van aandacht in goede dierenhuisvesting. Een ruimte met verschillende functiegebieden (zoals een buitenren, met elkaar verbonden ruimtes, hoogte structuren- zoals een klimmeubel), soort specifieke meubels (zoals planken of een verstophol) en de mogelijkheid om de omgeving te overzien (raam), stelt de katten in de gelegenheid controle te hebben over hun fysieke en sociale omgeving. Katten kunnen dan een veelheid aan gedragskeuzes maken (bijv. klimmen naar een hoog punt om beter overzicht te hebben, ergens achter gaan zitten om alleen te kunnen zijn) voor een optimale omgevingsverrijking en algemeen welzijn.

Katten dienen gesocialiseerd te worden op mensen. Echter over wat socialisatie inhoudt bestaat nog al wat onduidelijkheid. In een volgend artikel zal schrijfster dezes hier nader op in gaan (mette: Ik stel voor deze zin weg te laten MEE EENS). In het kort komt socialisatie er op neer een kitten/kat al vast te wennen aan alle situaties die deze later vast zal gaan meemaken. Een van de manieren om dit te bereiken is om de jonge kittens dagelijks ter hand te nemen en tegen ze te praten. Dit is vooral tussen de 2 - 7 weken belangrijk. Dit is nl. de gevoelige periode voor socialisatie naar mensen. Dit regelmatig vriendelijk ter hand nemen zou gedurende het hele kattenleven moeten doorgaan. Alleen oppakken is echter niet voldoende, maar biedt een goede basis om op verder te socialiseren. Sociaal contact met mensen is helemaal belangrijk voor individueel opgesloten dieren.

E.DAGELIJKSE RITUELEN

Een kat heeft net zoals de mens dagelijkse rituelen, dingen die de kat elke dag doet zonder bij na te denken. Deze rituelen bestaan uit slapen, eten, spelen, zich wassen, hun behoeften doen, jagen en het territorium afbakenen.

Het slaapritueel

Katten slapen enorm veel, maar liefst 16 tot 18 uur per dag. Dit kan een vaste slaap zijn, maar er zijn ook korte slaapjes van een paar minuten. Katten zijn van nature jagers en leven en slapen hier dan ook naar. Op deze manier sparen ze al hun energie voor korte en hevige uitbarstingen. In de natuur is dat het jagen, voor de huiskat gaat dit echter om spelen en streken uithalen. Leuk om te weten is, dat de kat van alle zoogdieren de meeste slaap nodig heeft.

Als de kat slaperig wordt, komt hij net zoals de mens, eerst in een lichte slaap waaruit hij makkelijk ontwaakt. Na een half uurtje ontspannen de spieren zich volledig en komt hij in een diepe slaap. Soms zie je de pootjes dan trappelen en de snorharen trillen: dit is het teken dat de kat aan het dromen is. Ondanks dat hij zo in een diepe slaap is, werken de hersenen nog steeds op volle toeren en is hij nog alert op het kleinste signaal van dreigend gevaar.

Bij het ontwaken heeft de kat zijn vast ritueel zoals geeuwen, zich uitrekken en zich wassen. Bij de meeste dieren, zoals ook de hond, is geeuwen vaak ook een signaal van stress. Bij de kat is dit niet zo en dit is enkel bij de mens een signaal van ontwaken of vermoeidheid;

Wat opmerkelijk is bij de kat is dat ondanks de minimale hersenactiviteit de kat toch voldoende externe prikkels ontvang om meteen te reageren bij dreigend gevaar. Om te overleven is het waarnemingsvermogen bij een kat uiterst belangrijk en zeker bij die in het wild levende kat of een kat die veel buiten vertoeft.

Snel reageren en alert blijven verhoogt de overlevingskansen doordat katten dan makkelijker een prooi kunnen bemachtigen en op gevaar kunnen reageren. De hersenen van de kat werken dan ook op volle toeren. Ondanks dat ze maar een klein percentage van het totale lichaam uitmaken gebruiken ze toch 20% van het bloed. Dit omdat signalen bijna aan 400 km/uur door de hersenen worden gestuurd.

Het kattenwasje

Een kat is heel hygiënisch ingesteld en wast zich soms meermaals per dag. Maar dit gedrag komt niet alleen voor uit hygiënisch oogpunt maar is ook reflexgedrag. De kat voelt ineens de drag om zich te wassen en dit gebeurt meestal als hij erg ontspannen is. Maar hij kan zich ook gaan wassen als hij angstig om zichzelf te kalmeren en zijn lichaamstemperatuur te regelen. Want het speeksel verdampt op de vacht en verkoelt het lichaam.

Na een kambeurt of een aaisessie kan het zijn dat de kat zichzelf gaat wassen om zijn eigen geur terug op de vacht aan te brengen. De kat heeft een erg wendbare ruggengraat en kan haar hoofd tot 180° draaien zodat ze zich bovenop haar rug ook kan wassen;

Het toiletbezoek

Katten zijn erg hygiënisch op zichzelf en zijn dan ook snel zindelijk. Als er een goede kattenbak staat met goed kattenzand op een rustig plekje, zijn kittens vlug zindelijk te maken. Ze gaan dan altijd op de kattenbak: zelden of nooit gebeuren er ongelukjes.

Katten graven hun uitwerpselen altijd onder: dit doen ze zowel in de kattenbak als buiten. Door het onder te graven, voorkomen ze dat parasieten zich verspreiden. Als er dan toch eens een ongelukje gebeurt, kan dit wijzen op een praktisch, gevoelsmatig of medisch probleem;

Dit kan zijn:

- De kattenbak staat op de verkeerde plek
- De kat wordt tijdens het doen van de behoefte, gehinderd door een ander dier waardoor ze dt niet rustig kan doen
- De kattenbak wordt niet tijdig verversd en de kat wil er niet meer opgaan omdat het niet proper is en ze haar uitwerpselen niet meer kan ondergraven.
- De kattenbak is te klein
- Het kattenzand is te hard en dat voelt onprettig aan de pootjes
- De kattenbak staat te dicht tegen het eten en het drinken

De kattenbak dient dus ook op een rustig plekje te staan en ver genoeg van het eten af, want eten naast de plek waar je je behoefte doet, is voor een kat erg onrein en dat wil ze dus niet. Als je meer katten hebt, moet je ook meer kattenbakken plaatsen, want een kat gaat niet graag op een kattenbak waar een andere kat in geweest is;

Een medische oorzaak waarom een kat niet altijd op een kattenbak gaat, kan zijn dat de kat nierproblemen heeft, incontinentie, blaasproblemen,... Dit doet zich meestal voor om een horizontaal vlak in een rustig hoekje. De kat zit ineengedoken en dit kan wijzen op pijn. In dit geval moet je een dierenarts raadplegen;

Het voedingsritueel

Een kat heeft geen vast tijdstip om te eten: ze eet de hele dag door; zelfs 's nachts. Op deze manier eet ze tot wel 20x per dag kleine hoeveelheden. Droogvoer is dan ook voor de huiskat ideaal, de brokjes kunnen makkelijk blijven staan zonder slecht te worden.

Katten eten het liefste kleine brokjes. Als er toch een groot stuk tussen zit, knipt ze het door met de scherpe snijtanden om vervolgens de kleine stukjes één voor één op te eten. Katten eten en drinken meestal heel keurig zonder teveel te morsen. Voor het drinken nemen ze een viertal slokjes en dan pas slikken ze het water door.

Als de kat gaat drinken, kan dit betekenen dat ze problemen heeft met de spijsvertering. Gaat ze daarentegen minder drinken, dan kan dit weer wijzen op een nog ernstiger probleem en moet er ook onmiddellijk naar de dierenarts worden gegaan.

Het territorium afbakenen

Een kat laat duidelijk merken aan andere katten waar hij woont en wat zijn territorium is. Dit doet hij vooral door geursporen achter te laten. Katten die ook buiten kunnen gaan, zullen hun terrein afbakenen met geursporen door hun behoefte te doen in de tuin, te gaan krabben aan bomen en dergelijke.

Zo houden ze andere katten weg uit hun tuin. Maar ze wrijven ook tegen voorwerpen en tegen hun mensen aan met hun hoofd. De wangklieren scheiden hun geur af en zo kan de kat vertellen: 'dit is van mij'.

Spelen

Katten spelen niet alleen om plezier te maken, maar ook om dingen te leren. Vanaf de derde levensweek beginnen de kittens te spelen met speelgoed. Ze beginnen naar bewegende voorwerpen te grijpen met hun kleine pootjes maar ook met hun mond. Zodoende leren ze hoe ze dingen kunnen vangen en manipuleren;

Dit is erg nuttig om de jachttechnieken te trainen. Kittens spelen ook graag met mensen en als ze dit van jongs af aan doen, leren ze goed omgaan met mensen en zien ze deze als vrienden. Dit is uiterst belangrijk om een goed gesocialiseerde kat te krijgen.

Door met voorwerpen te spelen leren ze ook welke geluiden deze dingen maken zoals het rinkelen van een balletje, het ritselen van bladeren. Hierdoor verkennen ze ook de omgeving en leren ze hoe alles reageert op hun acties; dit draagt bij tot het worden van een goede jager die zijn prooi niet opschrikt en wegjaagt, maar meteen vangt;

Kittens die kunnen spelen worden betere jagers. De volwassen kat speelt ook nog maar gewoon als ontspanning, beweging en om de jachttechnieken te onderhouden. In de dierenwinkel vind je verschillende soorten spelletjes. Katten houden van dingen die onverwachte bewegingen maken.

Bijvoorbeeld een fel gekleurd balletje, als ze ertegen slaan, rolt het en verandert het van kleur. Of een stokje met een pluim of diertje om samen met zijn mens te gaan spelen;

Speeltjes met kattenkruid zijn erg in trek door de geur; dit geldt echter enkel voor 50% van de katten en dus enkel voor diegenen die gevoelig zijn voor de stimulerende geur van kattenkruid. De katten die gevoelig aan deze geur zijn, geraken zo opgewonden en verdiept in het spel dat ze ervan gaan kwijlen.

Een kat die de mogelijkheden en de gewoonte heeft om te spelen, heeft minder kans op zwaarlijvigheid dan een kat die niet geleerd heeft om te spelen of geen interesse heeft in speelgoed. Het is dan ook belangrijk dat de kat de mogelijkheden heeft om te spelen en dit door diverse kleine speeltjes en een grote krabpaal waarin hij kan klauteren, krabben en rusten. Want na al dat spelen is de kat moe en wil hij een dutje doen.

Tijdens het spelen ontdekt het kitten vaak veel dingen in zijn omgeving. Nieuwe plekjes om te slapen of zich te verstoppen zoals een wasmand met kleding om fijn op te gaan slapen; of erger nog, de wastrommel die open staat met de was erin. De kat kruipt hier graag in omdat het er voor haar een veilige en warm nestje uitziet.

Aanbevolen voor wie meer wil lezen over kattengedrag:

- Vicky Halls, Kattengeheimen
- Stephen Budiansky, Het Karakter van Katten
- Isabella Lauer, De Lichaamstaal van uw kat beter begrijpen
- I love happy cats - Anneleen Bru
- I love happy cats - revolutie - Anneleen Bru

BRONVERMELDINGEN

- De kattensite.nl
- Felis Belgica
- Ladycat
- Dierenkliniekkenuapark.nl
- Weetjesoverkatten.nl
- Wikipedia
- Katdegoedehoop.be
- Wellopet.be
- Huidziekten.nl
-

- Doggo.nl
- K.M.S.H
- Dierenkliniek Causus
- Dogzine.nl
- Rashondenwijzer.nl

Chris dusauchoit - Honden zoals ze echt zijn - Borgerhoff & lamberigts

Sue sternberg - assessig agression thresholds in dogs. Using the asses-a-pet protocol

Turidd rugaas - kalmerende signalen - in gesprek met je hond

